

MEDIALNOST IN LITERATURA ***MEDIALITY AND LITERATURE***

Zbornik povzetkov
Book of Abstracts

Mednarodna konferenca
Ljubljana, 24. in 25. november 2016/
International Conference
Ljubljana, 24–25 November 2016

Ur. Urška Perenič

Medialnost in literatura: Zbornik povzetkov, Ljubljana, 24.–25. november 2016
Mediality and Literature: Book of Abstracts, Ljubljana, 24–25 November 2016

Mednarodna konferenca/International Conference

Organizatorji/Organizers:

Slovensko društvo za primerjalno književnost, Slavistično društvo Slovenije,
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
Slovenian Comparative Literature Association, Slavic Society of Slovenia,
Faculty of Arts, University of Ljubljana

©Slovensko društvo za primerjalno književnost, 2016. Vse pravice pridržane.

©Slovenian Comparative Literature Association, 2016. All rights reserved.

Urednica/Editor: Urška Perenič

Prevodi/Translation: Timothy Pogačar, Urška Perenič, Katja Bergles Bricman

Oblikovanje in prelom/Design and layout: Davorin Mikuž

Izdalo in založilo/Issued and published by:

Slovensko društvo za primerjalno književnost/Slovenian Comparative Literature Association

Finančna podpira/Financial support: Javna agencija za knjigo/ Slovenian Book Agency

Ljubljana, 2016

Prva izdaja./First Edition.

Naklada/Number of copies printed: 120

Publikacija je brezplačna./Publication is free of charge.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

82.0(082)
821.09:316.77(082)

MEDIALNOST in literatura : zbornik povzetkov : mednarodna konferenca, Ljubljana, 24. in 25. november 2016/ = Mediality and literature : book of abstracts : international conference Ljubljana, 24-25 November 2016 / [organizatorji Slovensko društvo za primerjalno književnost [in] Slavistično društvo Slovenije [in] Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani = organizers Slovenian Comparative Literature Association [and] Slavic Society of Slovenia [and] Faculty of Arts, University of Ljubljana ; urednica Urška Perenič ; prevodi Timothy Pogačar, Urška Perenič, Katja Bergles Bricman]. - 1. izd. = 1st ed. - Ljubljana : Slovensko društvo za primerjalno književnost = Slovenian Comparative Literature Association, 2016

ISBN 978-961-93774-2-0

1. Vzp. stv. nasl. 2. Perenič, Urška, 1982- 3. Slovensko društvo za primerjalno književnost 4. Slavistično društvo Slovenije 5. Filozofska fakulteta (Ljubljana)
287034112

Vsebina/Content

O konferenci/ <i>Conference Details</i>	4
Program konference/ <i>Conference Programme</i>	11
Povzetki referatov/ <i>Abstracts of Papers</i>	15
Udeleženci/ <i>Participants</i>	44

O konferenci

Po preteku dobrih oz. skoraj petdesetih let od izida knjig *The Gutenberg Galaxy* (1962), *Understanding Media* (1964) in *The Medium is the Massage* (1967)* verjetno najbolj popularnega medijskega in literarnega teoretika Herberta Marshalla McLuhana, ki so bile, rečeno zelo na kratko, usmerjene k premisleku o tem, kako različni mediji (od pisave prek tiska do novejših elektronskih medijev) vplivajo na naš način zaznavanja, spoznavanja, mišljenja, na vsebino in različne vidike oblikovanja medijskih ponudb, je morda tudi v slovenski, sodobni in medijsko usmerjeni literarni vedi čas za (po)nov(en) premislek o razmerju med literaturo in mediji, o medialnosti literature. V sredini 80. let, ravno pred tridesetimi leti, pa je nemški literarni in medijski teoretik Friedrich Kittler objavil knjigi *Aufschreibesysteme* in *Gramophone Film Typewriter* (1985; 1986), s katerima je ponovno odprl vprašanje o vplivu medijskotehnoloških inovacij na posredovane vsebine, na njihove učinke na individualni in družbeni ravni, na psihološkem in sociološkem nivoju.

Aufschreibesysteme, kar bi lahko v slovenščino prevedli kot »sistemi zapisovanja«, so mreža kulturnih tehnik, ki omogočajo zapisovanje, shranjevanje in obdelavo podatkov. Od njih je znatno odvisno naše védenje o svetu. Gramofon, film in pisalni stroj, ki so v naslovu druge omenjene Kittlerjeve knjige pa v bistvu ponazarjajo troje stopenj v zgodovini zapisovanja; tako kakor je gramofon omogočil shranjevanje zvoka in s tem spremenil njegovo uporabo, filmski trak konec 19. stoletja pa zapisovanje in shranjevanje gibljive slike, tako predstavlja pisalni stroj novo stopnjo v zapisovanju (literature). Premišljal je tudi o digitalnih medijih. Izpostavimo dve njegovi tezi. V Kittlerjevem pogledu je silicijeva tehnologija, ki je omogočila izvajanje večtisoč milijonov operacij ter spremenila način shranjevanja in obdelave velikih količin podatkov na majhnem prostoru in v nepojmljivo kratkem času, samo ena od stopenj v zgodovini pisanja literature. V prihodnosti je videl vse medije povezane na digitalni osnovi.

Čeprav je med omenjenima avtorjema precejšen časovni razmik, prav tako konceptualne razlike in je nekaterim stališčem vsekakor mogoče očitati medijskotehnološki redukcionizem, sta njuni misli tudi v digitalni dobi provokativni

* Ne pa message, saj je pri postavljanju besedila prišlo do napake.

in aktualni, o čemer ne nazadnje pričajo ponatise nekaterih izmed naštetih del od sredine 90. let zdaj že prejšnjega stoletja. Vprašanje glede razmerij med področjem medijskih tehnologij in kulturnim področjem, katerega sestavni del je tudi literatura, ponuja več možnih premislekov. Zanima nas, kako so tehnologije spremenile in kako v digitalni dobi še naprej spreminjajo načine zapisovanja, shranjevanja, posredovanja in obdelave jezikovnih sporočil, katerih kulturnih tehnik oz. sistemov zapisovanja vse se literatura poslužuje, kaj se v »evoluciji« komunikiranja, ki gre od ustne kulture do računalniško posredovane komunikacije, dogaja na različnih delovalnih ravneh literarnega sistema (proizvajanje, posredovanje, sprejemanje, obdelava).

McLuhan, ki je v medijih, pojmovanih v najširšem smislu, videl podaljške človekovih zaznav, je prav z ozirom na tehnologije komunikiranja opredelil kulturo na način nekakšnih prehodov, ki so prehod iz ustne v pisno, pisne v tiskano ter tiskane v avdiovizualno kulturo. Ustnost, pisnost in avdiovizualnost, ki v 20. stoletju prinese novo kvaliteto in kompleksno kombinacijo slike, zvoka, govorenega in zapisanega jezika, so tudi glavne vrste medialnosti. Odtod je tudi jasno, da nove oblike medialnosti in vedno novejši mediji ne pomenijo nujno zatona starejših oblik medialnosti in medijev, ampak vzorci teh bodisi prenikajo v novejšo medijsko krajino bodisi se ohranjajo naprej. Nekaj podobnega zasledimo pri McLuhanu tam, kjer pravi, da je vsebina vsakega medija nek drug medij in da so starejši mediji pravzaprav vsebina novejših medijev (npr. vsebina pisave je govorni jezik, pisna kultura lahko posnema ustno itd.).

Tudi v našem kontekstu bomo skušali zaobseči vse faze v kulturno-tehnološkem razvoju, tj. različne vrste medialnosti literature, ki gredo od oralnosti prek pisnosti do različnih vrst elektronskih in digitalno podprtih sistemov zapisovanja literarnih besedil. V povezavi z vidikom medijskih tehnologij in medijev nas bodo zanimale različne pojavne oblike literature, ki pokrivajo različne vrste in žanre. Gre za vrste in žanre, ki so povezani z oralno kulturo. Na področju pisnih tradicij in kulture tiska nas še zdaleč ne zanima samo medij knjige, ampak prav tako rokopisi, časopisi, zvezki, koledarji, letaki ipd. V elektronskem okolju novejših medijev je predvsem mišljena obravnava filma, radijskega in televizijskega medija s poudarkom na žanru radijske igre, televizijske igre in televizijske nadaljevanke, saj vsaj znotraj domače literarne vede doslej niso bile deležne zadostne pozornosti in se v širših okvirih (če omenimo

samo razmeroma svežo številko revije SPIEL, ki je eden od osrednjih strokovnih časopisov za področje empirične literarne vede in se loteva radijskega medija) očitno vračajo v obravnavo. Če je v območju literarne vede vendarle prevladujoč intermedialni način obravnave literature, pa nas bolj zanima, kaj se v spreminjajočih se medijskotehnoloških pogojih dogaja v literarnem sistemu in kako spremenjeni tehnični pogoji vplivajo na izraznost, vsebino in načine predstavljanja na področju literature.

Prav tako nas zanima, kaj se dogaja z literaturo, njenimi načini produkcije posredovanja in sprejemanja v dobi interneta kot hibridnega sistema in kako se v literaturi med sabo mešajo in povezujejo različni mediji in različne oblike medialnosti. Zadnje, vendar ne najmanj pomembno je vprašanje o učinkih, ki jih imajo medialne značilnosti literature na branje oz. vsakršno vrsto sprejemanja literarnih del (denimo nevroznanstvena obravnava učinkovanja).

Zadana si tema, ki je osrediščena na medijskotehnološki vidik literature, vsekakor kliče po obravnavi s humanistično-družboslovnega in naravoslovno-tehničnega vidika.

Urška Perenič

Conference Details

Half a century has passed since the publication of Marshall McLuhan's *The Gutenberg Galaxy* (1962), *Understanding Media* (1964), and *The Medium is the Massage* (1967).^{*} Likely the most well known media critic and theoretician, McLuhan's books stimulated, to put it concisely, reconsideration of how different media (from handwritten and print to contemporary digital media) reshape individuals' consciousness, cognition, influence the way we think, and the content and form of (mass) media messages. It may be time for contemporary, empirical, and media-oriented Slovenian literary studies to take a (re) fresh(ed) look at how literature and media relate to one another—that is, at literature's mediality. Thirty years ago, in the mid-1980s, the German literary and media theoretician Friedrich Kittler published *Aufschreibesysteme* (1985) and *Gramophone Film Typewriter* (1985, 1986), reopening the question of how technological innovations in media influenced the delivery of content and had an impact on the individual and society—at the psychological and sociological level.

Aufschreibesysteme, which can be rendered in Slovene as »sistemi zapisovanja« (»writing-down systems«), is a network of cultural techniques that enable the writing, archiving, distributing, receiving, and processing of data on which our knowledge of the world greatly depends. The gramophone, film, and typewriter in the title of Kittler's second book in fact point to three stages in the history of writing: Just as the gramophone made it possible to store sound and thus change its use, and at the end of the nineteenth century film started to record and store moving pictures, so too did the typewriter represent a new stage in »writing-down« (of literature). He also considered digital media. We will highlight two of his theses. On Kittler's view, silicon technology, which enabled the execution of billions of operations and changed the way huge quantities of data are stored and analyzed compactly and in an incomprehensibly short time, was just one stage in the history of writing literature. He foresaw all media being connected on a digital basis.

Although a considerable amount of time and conceptual differences separates McLuhan and Kittler, and some of their views on media technology can be

^{*}The typesetter made an error.

faulted for reductionism, their ideas remain provocative and current in the digital age, as the reprinting of some of their books since the 1990s attest. The question of how media technologies and culture, including literature, relate proffer many possible considerations. Of interest is how technology has changed—and in the digital age continues to change—ways of writing, distributing, receiving, and processing of verbal messages, what »writing-down systems« (Ger. *Aufschreibesysteme*) literature employs, as well as what happens at various levels of the literary system (production, distribution, reception, processing) in the »evolution« of communication, from oral culture to computer mediated messaging.

As regards communications technologies, McLuhan, who perceived media, broadly understood, as expansions of man, defined culture by kinds of transitions—transitions from the oral to the written, from written to printed, and from printed to audio-visual culture. The oral, written, and audio-visual, which in the twentieth century furnish a new quality and complex combination of picture, sound, and spoken and written languages, are also the chief kinds of mediality. And from this it is clear that new forms of mediality and every newer media do not necessarily imply the disappearance of older forms of mediality and media. On the contrary, their models will either penetrate newer media spheres or simply be preserved. We notice something like this in McLuhan, where he says that the content of every medium is some other medium, and that older media are in actuality the content of newer media (e.g., spoken language is the content of written language, written culture can refer to oral, ect.)

In the context of the conference as well, we will attempt to encompass all phases of cultural and technological development—that is, different types of literary mediality, from orality to the written and various kinds of electronically and digitally supported »writing-down systems«. In connection with kinds of media technologies and media, we will take up various forms of literature, covering different genres and subgenres, linked to oral culture. Among written traditions and print culture, we are interested not only in the book medium, but in manuscripts, newspapers, collections, almanacs, flyers, and other forms as well. In the electronic field of contemporary media, we have in mind chiefly analysis of film, radio, and television media, in particular radio plays, televised plays, and television serials, given that at least in Slovene literary studies they have to date received inadequate attention, while in a broader context (note a

recent issue of the journal SPIEL, one of the main scholarly forums in empirical literary studies, devoted to the medium of radio) they clearly are again receiving attention. If in literary studies an intermedial approach to analyzing literature has dominated, we are more interested in what is taking place in the literary system, given changing media technology conditions, and how changed technical conditions influence form, content and transform practices of writing, distributing, representing, and receiving of verbal messages in the literary field.

Of equal interest is what is taking place in literature as a hybrid system—its means of production, distribution, and reception—in the age of the internet, and how different media and different forms of mediality blend and connect in literature. Finally but not least importantly are the effects of the medial character of literature on reading, including all modes of reception of literary texts (e.g., neurological analysis of effects).

The conference theme, which focuses on literature from the viewpoint of media and technology, indeed calls for humanities and social science, as well as natural science and technological approaches.

Urška Perenič

Uvodno predavanje/Keynote Lecture

Prof. dr. em. Helmut Schanze, Institut für Medienforschung, Universität Siegen (Deutschland)/Inštitut za medijske raziskave, Univerza v Siegnu (Nemčija)/Institute for Media Research, University of Siegen (Germany)

Organizator/Organizer

Izr. prof. dr. Urška Perenič, Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani/Department of Slovene Studies, Faculty of Arts, University of Ljubljana

Programski odbor/Scientific Committee

Prof. dr. Klemens Gruber, Institut für Theater-, Film- und Medienwissenschaft, Universität Wien (Österreich)/Oddelek za gledališče, film in medijske študije, Univerza na Dunaju (Avstrija)/Department of Theater, Film and Media Studies, University of Vienna (Austria)

Prof. dr. Miran Hladnik, Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani/Department of Slovene Studies, Faculty of Arts, University of Ljubljana

Izr. prof. dr. Urška Perenič, Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani/Department of Slovene Studies, Faculty of Arts, University of Ljubljana

Doc. dr. Aleš Vaupotič, Raziskovalni center za humanistiko, Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici/Research Centre for Humanities, School of Humanities, University of Nova Gorica

Prof. dr. Tomo Virk, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani/Department of Comparative Literature and Literary Theory, Faculty of Arts, University of Ljubljana

Študenti asistenti/ Conference Assistants

Anamarija Lednik, Vid Skrbinšek, Anže Slana

Program konference/Conference Programme

Četrtek, 24. novembra/Thursday, November 24

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Modra soba/

Faculty of Arts, University of Ljubljana, Blue room

8.40–9.00 Registracija/Conference registration

9.00 Pozdravni nagovori z glasbenim nastopom/Opening addresses with singing performance

Red. prof. dr. Branka Kalenić Ramšak, dekanja Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani/*Dean of the Faculty of Arts, University of Ljubljana*

Izr. prof. dr. Urška Perenič, organizatorica konference/*Organizer of the conference*

Boštjan Narat, glasbeni nastop/*Singing performance*

9.30-10.30 Uvodno predavanje/Keynote lecture

Helmut SCHANZE: Medialität der Literatur: Gibt es einen 'deutschen Sonderweg' in der Medienwissenschaft?/*Medialnost literature: Ali obstaja v medijski znanosti 'posebna nemška pot'?*
Mediality in Literature: Is There a 'Unique German Path' in Media Studies?

10.30–11.00 Odmor za kavo z užitnimi črkami/Coffee break with alphabet cookies

11.00 -12.30 Prvo zasedanje/First session

Andrej KOŠIR: How Technology Shapes Media: The Technology View/*Kako komunikacijske tehnologije oblikujejo medije: Tehnološki pogled*

Mitja JERMOL: The Impact of Digital Openness and Emerging Technologies on Media, Education, Science, and Culture/*Vpliv digitalne odprtosti in novih tehnologij na medije, izobraževanje, znanost in kulturo*

Janez STREHOVEC: Remediirati besedilo, film in video igre/*Remediating Text, Film, and Video Games*

.....
Moderator sekcije/Session chair: Miran Hladnik
.....

12.30–13.30 Drugo zasedanje/Second session

Peter SCHERBER: Vilém Flusser und der Paradigmenwechsel zur Internetkultur/*Vilém Flusser in paradigmatski obrat v kulturi interneta/Vilém Flusser and the Paradigmatic Turn in Internet Culture*

Miran HLADNIK: Nesporazumi z medijem/*Misunderstandings Caused by Media Change*

.....
Moderator sekcije/Session chair: Janez Strehovec
.....

13.30–15.00 Kosilo/Lunch break

15.00–16.00 Tretje zasedanje/Third session

Matija OGRIN: The Transition from Manuscript to Printed Book: Stages, Opportunities, and Obstacles as Exemplified by Early Modern Slovenian Literature/*Prehod od rokopisne k tiskani knjigi: Stopnje, možnosti in ovire ob primeru starejšega slovenskega slovstva*

Aleksander BJELČEVIČ: Verz in proza v pisnem in ustnem mediju/*Vers and Prose in Written and Oral Media*

.....
Moderator sekcije/Session chair: Peter Scherber
.....

16.00–17.00 Četrto zasedanje/Fourth session

Željko UVANOVIĆ: Kathrin Röggla as the Intermedial, Multimedial and Transmedial Queen of Contemporary German Literature/*Kathrin Röggla kot intermedialna, multimedialna in transmedialna kraljica sodobne nemške literature*

Vanesa MATAJC: The Testimonial Graphic Novel: Verbal and Visual Narrative Strategies of Testimonial Discourse/*Pričevanjski grafični roman: Verbalne in vizualne pripovedne strategije pričevanjskega diskurza*

.....
Moderator sekcije/Session chair: Aleksander Bjelčević
.....

17.00–17.10 Odmor za kavo/Coffee break**17.45–18.15 Vodeni ogled po razstavi Pionirji računalniške umetnosti/
Guided tour of the exhibition Pioneers of computer art****19.30 Večerja/Dinner**

Petek, 25. novembra/Friday, November 25

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Modra soba/
Faculty of Arts, University of Ljubljana, Blue room

09.30 -10.30 Prvo zasedanje/First session

Mateja PEZDIRC BARTOL: Vpliv medijev na oblikovanje/
dojemanje prostora in časa v sodobni slovenski dramatikini
gledališču/*Media Influence on Shaping and Understanding
Space and Time in Contemporary Slovenian Plays and Theater*

Tomaž TOPORIŠIČ: Intermedia Nomadism of Textual and
Performative Arts/*Medmedijsko nomadstvo besedilnih in upri-
zoritvenih praks*

.....
Moderator sekcije/Session chair: Igor Koršič
.....

10.30–12.00 Drugo zasedanje/*Second session*

Klemens GRUBER: Kinofizierung der Künste/*Kinofikacija umetnosti*/The Cinematization of Art

Igor KORŠIČ: Železo in sanje: Medij in umetnost v filmu/*Iron and Dreams: On Technology and Art in Film*

Gabrijela Lučka GRUDEN: Radijski jezik: Intimni dialog z nevidnim/*Radio Language: An Intimate Dialog with the Unseen*

.....
Moderator sekcije/*Session chair: Andrej Leben*
.....

12.00–12.15 Odmor za kavo/*Coffee break*

12.15–13.45 Tretje zasedanje/*Third session*

Jurij BON, Urška PERENIČ, Indre PILECKYTE, Grega REPOVŠ: *Reading Poetry from Paper versus Screen: Behavioral Study*/Branje poezije na papirju in zaslonu: Vedenjski eksperiment

Andrej LEBEN, Dominik SRIENC: Novi mediji in sodobna literarna praksa koroških Slovencev/*New Media and Contemporary Literary Practices of Carinthian Slovenes*

Timothy POGAČAR: The Emigré Press in the Digital Age: The Case of the Slovene-American Periodical *Prosveta*/*Izseljenski tisk v Ameriki v digitalni dobi: Slovensko-ameriški časopis Prosveta*

Petra JORDAN: Slovenski klasiki na družabnih omrežjih/*Slovene Classics and Social Media*

.....
Moderator sekcije/*Session chair: Igor Koršič*
.....

13.45 Zaključek in kosilo/*Concluding remarks & Lunch*

Povzetki referatov/*Abstracts of Papers*

Verz in proza v pisnem in ustnem mediju

Aleksander Bjelčevič

Zavedamo se, da so opozicije verz-proza, poezija-proza, poezija-pripovedništvo, lirika-epika problematične, ker ti pojmi ne morejo biti točno definirani in ker so verz, poezija in lirika včasih sinonimni, še bolj pa proza, pripovedništvo in epika. Še bolj se zaplete, ko se zavemo opozicije, ki pripada govornemu in ne pisani besedi: petje-recitacija-navadni govor. Od naštetih opozicij je verz-proza še najbolj jasna: verz je besedilo, ki je skladensko in intonacijsko dvojno členjeno (na stavke in na verze), proza pa verzne členitve nima. (To grafično opozicijo lahko ostro ločimo od stilistične opozicije poezija-pripovedništvo-neleposlovje.) V zapisanih besedilih ju razlikujemo po tem, da je (nedialoška) proza pisana do desnega roba zrcala, verz pa ne in njegove meje določi pesnik. Zato bi se morali verzi pri prehodu v govornemu mediju (pri recitaciji) končati s kratko pavzo ali spremembo intonacije; to zlasti velja za svobodni verz. Toda mnogi pesniki lastne pesmi v svobodnem verzu recitirajo brez verzne členitve – ob menjavi medija so jih iz verza spremenili v prozo. V kulturi brez pismenosti (ali mimo nje) grafične opozicije verz-proza ni, stilistična opozicija poezija-pripovedništvo-neleposlovje pa se pokrije z govorno petje-recitacija-navadni govor (zato med drugim ne pozna svobodnega verza). Primerjanje je zapisane in péte pesmi odpira še druga vprašanja, npr. ali je enota péte pesmi verzna ali melodična vrstica ipd.

Vers and Prose in Written and Oral Media

Aleksander Bjelčevič

We are aware that contraposing verse-prose, poetry-prose, poetry-narrative, and poetry-epic is problematic, because these concepts cannot be precisely defined and because verse, poetry, and lyric are sometimes synonymous, as are to an even greater extent prose, narrative, and epic. Things become even more complicated when we take into account the opposition proper to the spoken (as opposed to written) word: singing-recitation-ordinary speech. Of these oppositions the verse-prose opposition is clearest: verse is text that is syntactically and intonationally double-segmented (into sentences and verse

lines), while prose lacks verse segmentation. (This graphic opposition differs sharply from the stylistic opposition poetry-narrative-non-literary text.) In writing, they differ in that prose is written in continuo to the right margin of a page while verse is not. Therefore, when we change media—i.e., during recitation—verse endings should be marked by a slight pause or change of intonation; this is certainly necessary for free verse. But many poets while reciting their own free-verse poems ignore verse segmentation and thus turn the verse into prose. In oral culture, the graphic verse-prose opposition disappears, and the stylistic poetry-narrative-nonliterary text opposition becomes coextensive with singing-narrating-ordinary speech (consequently in oral poetry there is no free verse). A comparison of written and sung poetry poses several other issues; for example, is the unit of sung poetry a metrical or melodic line?

Reading Poetry from Paper versus Screen: Behavioral Study

Jurij Bon, Urška Perenič, Indre Pileckyte, Grega Repovš

The main thesis we attempt to test derives from media theory: by transforming practices of writing, distributing, representing, and receiving of verbal messages, innovations in media technologies fundamentally (re)shape individuals' consciousness, their perception, cognition, and thinking (Flusser 1985, 1987; Goody 1986; Havelock 1963; Kittler 1985, 1986; McLuhan 1964, 1967). We therefore hypothesize that poetry reading, which employs various cultural techniques, results in more dynamic changes precisely on the level of cognitive processes, including experiencing, understanding, and recollecting—all of which are reflected in varying brain activity.

Our aim is not to resolve the problem of what kind of representation is superior for reading poetic texts, since reading on screen is qualitatively different from reading on paper (and vice-versa). One of our goals is to test how coordination of cognitive processes enabled by reading media and cognitive processes prompted by the formal shape and content and stylistic components of poetic texts influences the quality of experiencing and comprehending a text.

We will address the question by carrying out a series of studies. We will employ behavioral tests, electroencephalographic (EEG), and functional magnetic resonance imaging (fMRI) of brain activity. We already performed behavioral tests that represent a fundamental phase of the research process to track and

check experience, comprehension, and recall indicators for different (classic and modern) poetic texts delivered via various media. We will present data on reaction times and error rates of participants' responses to questions, which test their comprehension and memory of traditional and contemporary poetic texts used in the study. Behavioral results will help us understand differences in mentioned cognitive processes and to properly design EEG and fMRI experiments performed to measure accompanying changes in brain function, mainly the activity of different brain regions and their connectivity.

Branje poezije na papirju in zaslonu: Vedenjski eksperiment

Jurij Bon, Urška Perenič, Indre Pileckyte, Grega Repovš

V raziskavi želimo preveriti teoretski model, po katerem medijskotehnološke inovacije s tem, ko transformirajo načine zapisovanja, posredovanja, predstavljanja in sprejemanja jezikovnih sporočil, koreniteje (pre)oblikujejo tudi zavest posameznika, njegove načine zaznavanja, spoznavanja in mišljenja (npr. Flusser 1985, 1987, Goody 1986, Havelock 1963, Kittler 1985, 1986, McLuhan 1964, 1967). Izhajamo iz predpostavke, da prihaja pri literarnem branju pesemskih besedil, ki sloni na uporabi različnih kulturnih tehnik branja, do bolj dinamičnih sprememb prav na ravni spoznavnih procesov, ki vključujejo doživljanje, razumevanje in pomnjenje, kar se odraža tudi v razlikah v možganski aktivnosti.

Pri tem ni naš namen rešiti vprašanja, katera vrsta prikaza je boljša za branje pesniških besedil, saj je branje zaslona drugačno od branja na papirju (in obratno), ampak želimo zlasti preučiti, kako ujemanje spoznavnih procesov, ki jih omogoča bralni medij, in spoznavnih procesov, ki jih vzpodbujajo formalno-oblikovne in vsebinsko-stilne sestavine pesemskih besedil, vpliva na kvaliteto dojemanja besedila.

Kombiniramo različne metode: vedenjske preizkušnje, elektroencefalografske (EEG) in funkcijske magnetnoresonančne meritve (fMR). S prvimi spremljamo in preverjamo zlasti procese doživljanja, razumevanja in pomnjenja pri branju različnih besedil moderne in tradicionalne poezije, ki so podana v različnih medijih. Naredili smo jih na pilotni stopnji raziskave, pred glavno fazo, v kateri bomo spoznavne procese preverjali s pomočjo fMR in EEG

meritev. Predstavili bomo vzorce razlik v reakcijskih časih in pravilnosti odgovorov na vprašanja, ki jih postavljamo udeležencem raziskave po branju besedil. Z njimi lahko na vedenjski ravni osvetlimo razlike v razumevanju in pomnjenju besedil. Rezultati nam bodo pomagali načrtovati pravičen pristop k zasnovi eksperimentov z uporabo fMR in EEG, ki bodo pokazali vzporedne spremembe v možganski aktivnosti.

Kinofizierung der Künste

Klemens Gruber

»Unter film setzen« lautet ein Schlagwort der 20er Jahre des 20. Jahrhunderts. Die Herausforderung des Films brachte das Theater dazu, mit seinen eigenen Mitteln filmische Wirkungen zu erzeugen und nach neuen Bühnenformen Ausschau zu halten, die der zunehmend vom Film geprägten Wahrnehmung des Publikums entgegenkamen. Aber auch die anderen Künste werden von der Kino-Euphorie der Avantgarde angesteckt. In der Literatur übernimmt das Kamera-Auge die Rolle des Helden. Die Malerei experimentiert mit der Bewegungsdarstellung und hat noch vor dem Film den bewegten Blick erfunden. Natürlich orientiert sich auch die Fotomontage an der filmischen Wahrnehmung, sogar die Fotografie neigt zur Bewegung. Im Ausstellungswesen wird mit den beweglichen Zuschauerblick experimentiert, selbst Typographie und Buchkunst sind fasziniert von der kinematographischen Dynamisierung. Und vor allem der Film selbst erkundet seine eigenen, spezifischen Möglichkeiten jenseits der Techniken und Verfahren, wie sie von den »alten« Künsten überliefert wurden. Immer aber, von der mobilen Installation der Projektionsleinwände, jenem Markenzeichen des Konstruktivismus, bis zur transparenten Architektur des Total-Theaters geht es darum, die kollektive Vorstellungswelt unter Film zu setzen.

Kinofikacija umetnosti

Klemens Gruber

»Kinofikacija« je eden od ključnih pojmov 20. let 20. stoletja. Nove zmožnosti filma so spodbudile gledališče, da je začelo z uporabo teatralnih sredstev ustvarjati filmske učinke in iskati novih uprizoritvenih oblik in načinov, ki

bolj ustrezajo s filmom transformirani percepciji publike. Na to niso ostale imune niti druge umetnosti. V literaturi protagonist beleži dogajanje, kot bi ga posnelo oko kamere. Slikarstvo preizkuša možnosti za predstavljanje gibanja in še pred filmom iznajde tehniko gibljivih slik. S filmom spremenjeno percepcijo publike upošteva tudi tehnika fotomontaže in gibanje si prav tako prizadeva pokazati fotografska umetnost. S pogledom gledalca »sem in tja« eksperimentirajo na področju razstavljanja, celo področje tipografije in proces izdelave knjige nista neobčutiljiva na dinamične zmožnosti filmske tehnike. In predvsem film sam raziskuje svoje lastne in specifične možnosti, ki so onkraj tehnik in postopkov, ki jih je prevzel od starejših umetnosti. Vselej, in sicer ne glede nato, ali imamo opraviti z dinamičnim ekranom kot zaščitnim znakom konstruktivizma ali totalnim gledališčem, pa gre za izrabljanje potencialov filma za predstavljanje kolektivno izkušenega sveta.

The Cinematization of Art

Klemens Gruber

»Cinematization« is a key concept of the 1920s. The new potential of film encouraged the drama to begin employing theatrical means to create filmic effects and to seek new staging formats and means more in line with public perceptions transformed by film. Nor were the other arts immune. The literary protagonist noted events as if with a camera's eye. Painting tested possibilities for portraying motion and discovered the moving picture technique even before film. The photomontage technique also respected the public's perception, altered by film, and photographic art as well attempted to show movement. There were experiments in the field of art exhibiting, with the viewer's gaze moving »here and there«. Even typography and bookmaking were not indifferent to the dynamic potential of film technique. And most of all film itself explored its own, unique potential, which went beyond techniques and devices borrowed from existing arts. Ultimately, regardless of whether a dynamic screen as a key feature of constructivism or total theater, it is a matter of film's potential for representing a collectively experienced world.

Radijski jezik: Intimni dialog z nevidnim*Gabrijela Lučka Gruden*

Podlaga za prispevek so primeri dobre prakse z radijsko igro. Referat se osredotoča na nepogrešljive lastnosti radia in njegov »triumvirat«: produkcija – program – promocija, saj mu v raznolikem medijskem prostoru zagotavljajo obstoj. Kot edina izvorna radijska govorna umetnostna zvrst je radijska igra tista, ki ji nezavezanost stvarnemu omogoča in jo hkrati obvezuje raziskovati medij. Obenem pa jo položaj in vloga znotraj medijske institucije v Sloveniji in drugod po Evropi spodbujata k samospraševanju, ali sploh ima prihodnost in kako si to vendarle zagotoviti. V medijih je v temelje vgrajen še drug »triumvirat«: politična publiciteta – promocija – informacija in s tem povezana borba za čim številčnejše občinstvo. Po teh kriterijih je radijska igra obrobna, je hišno »zvočno gledališče«, ki se uprizarja na notranjem odru poslušalčeve domišljije in ga je zaradi domišljajske svobode težje nadzirati. A hkrati ima velik potencial za preobrazbe, je laboratorij, v katerem se preizkušajo skrajne meje radijskega medija. Razvoj kratke forme, tesna povezava s spletom, hibridni formati, povratek na zgodovinski začetek z uprizarjanju radijske igre v živo, sodelovanje z gledališčem itd. so posamezni in med njimi tudi že ustaljeni poskusi. Posrečijo se, kadar jim uspe ohraniti »radijsko samozavest« in osnove radijskega jezika. Predstavljeni primeri so nastali v produkciji Uredništva igranega programa Radia Slovenija (program ARS), Radia Maribor in britanske neodvisne produkcije.

Radio Language: An Intimate Dialog with the Unseen*Gabrijela Lučka Gruden*

The paper employs examples of best practices from the radio play to draw attention to radio's essential characteristics and its »triumvirate« of production, program, and promotion, which assures its survival in a varied media landscape. As the sole original artistic genre on radio, the radio play's detachment from the materiality forces it to explore media. At the same time, its condition and role within Slovene and other European media institutions prompt self-examination as to whether it has a future and how it might be assured. Yet another »triumvirate« is integral to the foundations of media: political publicity – promotion – information, and along with it the struggle

for a maximum audience. The radio play is peripheral according to these criteria. It is a private »acoustic theater« staged inside the listener's imagination and because of imaginative freedom more difficult to control. Yet it has great potential to transform itself. It is a laboratory in which the radio medium's extreme boundaries can be tested. Development of short forms closely tied to the internet, hybrid forms, a return to its historical roots with live staging of radio plays, and collaboration with the theatre are examples, some of which have already been tried. They are successful when they manage to preserve their »radio self-awareness« and the bases of radio language. The presented examples were produced by the Editorial Board for Radio Drama at RTV Slovenija – program ARS, Radio Maribor and British independent production.

Nesporazumi z medijem

Miran Hladnik

O tem, kako medij oblikuje in določa sporočilo, ne razmišljamo, dokler se ne pojavijo alternativne možnosti za prenos sporočila. Vprašanje medialnosti (posredovanosti) literature najmočnejše zastavlja splet. Specifiko medija (tako tiskanih kot zaslonskih oblik) razkrivajo napake in nesporazumi pri zamenjavi medija, do katerih prihaja še dolgo po uveljavitvi novega medija. V prispevku bom evidencialno nesporazume v literarni in v literarnovedni komunikaciji, ki sem jim bil priča in razloge zanje pripisujem spremembi medija. Vir izkušenj sta Digitalna knjižnica Slovenije in projekt Wikivir s ciljem preseliti oz. prekopirati celotno slovensko literarno produkcijo v javni lasti na splet. Nesporazumi zadevajo naslednje vidike: dojemanje avtorstva, avtorske pravice, dostopnost besedila, njegovo zaključenost/spremenljivost, privlačnost, njegovo povezanost z drugimi besedili (hiperlinki), uporabo (npr. citiranje) in hrambo. Pomembne specifikke spletnega medija, ki so relevantne tudi za literarno vedo, so se dodatno pokazale pri pripravi spletnega učbenika *Nova pisarija* za natis.

Misunderstandings Caused by Media Change

Miran Hladnik

We do not reflect on the ways media influence and form a message until alternative possibilities for conveying the message have appeared. The internet,

particular the web, raises awareness of how literature is mediated. Errors and misunderstandings (be they in print or on screen) reveal the specificity of media when they change; sometimes this occurs long after a new medium has been established. I am going to list misunderstandings in literary as well as scholarly communication that I have witnessed and attribute to media change. The sources of my experiences are dLib (The Digital Library of Slovenia) and the project Wikivir, the goals of which are to transfer or copy the entirety of Slovene literary production into the public domain on the web. Misunderstandings are of the following types: attribution of authorship, authorial rights, and accessibility; a text's integrity or changeability, appearance, connectedness with other texts (hyperlinking), its use (e.g., citing), and conservation. In addition, significant characteristics of the web medium, which are relevant to literary scholarship as well, have presented themselves in the course of preparing the web-based textbook *Nova pisarija* for print.

The Impact of Digital Openness and Emerging Technologies on Media, Education, Science, and Culture

Mitja Jermol

Open education, open science, open access, open software, and open legislation are just several of the already established approaches that are fundamentally changing the way modern society functions. Digital openness provides transparency, and transparency is a condition of equal opportunity. The digital divide no longer refers to inequality of individuals, households, businesses, or geographic areas, but the divide between younger and older generations.

This talk will focus on the concept of openness and its impact on various domains of modern society, in particular the media, open education, and open science, presenting current trends and developments. Emerging technologies that are already changing the current digital societal landscape will be presented. They include, among others, artificial intelligence, language technologies, big data, and the Internet of Things. I will present several real applications developed at Jožef Stefan Institute in order to support the claims in the paper.

Vpliv digitalne odprtosti in novih tehnologij na medije, izobraževanje, znanost in kulturo

Mitja Jermol

Odperto izobraževanje, odprta znanost, odprti dostop, odprtokodna programska oprema, odprta zakonodaja so le nekateri od že uveljavljenih pristopov, ki bistveno spreminjajo sodobno družbo. Digitalna odprtost omogoča transparentnost in transparentnost je pogoj za družbo enakih možnosti. Digitalni razkorak ne pomeni več neenakosti med posamezniki, gospodinjstvi, podjetji ali geografskimi območji, temveč razkorak med mlajšimi in starejšimi generacijami.

Predavanje bo osredotočeno na pojem odprtosti in njegovega vpliva na različna področja sodobne družbe. Zlasti se bomo osredotočili na medije, odprto izobraževanje in odprto znanost in predstavili trenutno stanje in razvojne trende. Predstavljene bodo nove tehnologije, ki že spreminjajo obstoječe koncepte informacijske družbe. Poseben poudarek bo na tehnologijah umetne inteligence, jezikovnih tehnologijah, Big Data in pojmu internet stvari. Na predavanju bodo v podporo predstavljenim trditvam prikazana različna orodja, ki so bila razvita na Inštitutu Jožef Stefan.

Slovenski klasiki na družabnih omrežjih

Petra Jordan

Prispevek predstavlja *SLOLvenske klasike 1* Boštjana Gorenca - Pižame (Cankarjeva založba, 2015), zbirko parodičnih predelav 53 del iz kanona slovenske književnosti. Avtor jih je prestavil v spletno okolje družabnih omrežij, e-pošte, SMS-sporočil, forumov in spletnih strani. Slovenski klasiki so uporabljeni na različne načine: lahko z uporabo osrednjega motiva, skozi odlomek literarnega dela ali le kot aluzija, zlasti pa so postavljeni v nove kontekste aktualnega družbenega dogajanja (migrantska kriza, pravice istospolnih, založniški trg in njegov odnos do avtoric, prekarno delo). Z vidika novomedijske teorije prispevek pregleduje okoliščine seljenja kanonskih literarnih besedil v jezik, kod in okolje digitalnega medija, ki so pravzaprav vsebina Pižamove – še vedno tiskane – knjige. Osredotoča se zlasti na odnos med besedilom in njegovim medijem, tj. na vpliv zakonitosti digitalnega medija na nova ubesedenja

(znanih) književnih vsebin oz. na kakšne načine avtorju digitalne tehnike zapisovanja omogočajo predelavo na ravni jezika in izraza.

Slovene Classics and Social Media

Petra Jordan

This presentation analyzes the book *SLOLvenski klasiki 1* by Boštjan Gorenc - Pižama (Cankarjeva založba, 2015), a collection of fifty-three parodic adaptations of classic Slovene literary works. The subject matter of the canonical literature is transported into a new setting of social networks, e-mails, text messages, message boards, and web pages. The Slovene classics are exploited in various ways: by employing a central motif, through an excerpt from a literary work, or simply by allusion. The main thing is that they are situated in new contexts of current social issues (e.g., migrant crises, gay rights, women in publishing, etc.). Drawing from new media theory, the presentation surveys the circumstances of migrating classic literary works into the language, code, and milieu of digital media, which are the contents of Pižama's printed book. The discussion focuses on the relation between text and medium—that is, on how the rewriting of familiar literary themes is influenced by digital technologies and their features, and especially on how such features affect the adaptation in terms of language and expression.

Železo in sanje: Medij in umetnost v filmu

Igor Koršič

Če se dajo teme konference povzeti kot učinek medija na prakso, refleksijo in različne funkcije neke umetniške in medijske zvrsti, je lahko primerjalno ploden primer filma. Gre namreč za sorazmerno mlado medijsko in umetniško prakso, za katere rojstvo je bila odločilna vrsta medijskih tehnoloških inovacij. Že »fosilni« termin 'film' priča o povezanosti filmske tehnologije in umetnosti. Gre za poimenovanje enega izmed tehničnih vidikov medija, tj. emulzije, ki je najprej dal ime 'filmskemu' traku, nosilcu slike in zvoka. Če sta z digitalizacijo emulzija in filmski trak praktično izginila, pojem 'film' danes večinoma pomeni avdiovizualno pripoved. V vsej zgodovini filma je tehnološki razvoj igral zelo pomembno vlogo za ustvarjalno prakso, tako za refleksijo kot za različne funkcije filmske umetnosti in medija. Izpostavljanje empiričnosti in znanstvenosti

s strani organizatorjev spodbuja k premisleku hevrističnih in epistemoloških temeljev naših ved. Ob premisleku krize humanistike in odnosa med humanistiko in znanostjo bom zagovarjal nujnost »filozofskega« metodološkega metaznanstvenega, epistemološkega samo-preverjanja te naše humanistične in/ali družboslovne stroke. Kritični presoji bom izpostavil redukcionizme vseh vrst, seveda še zlasti tiste na področju teorije filma. Posledično bom zagovarjal metodološki pluralizem. Pri tem bom izhajal iz nekega specifičnega »empirizma«, ki v smislu poznega »lingvističnega« Wittgensteina za izhodišče jemlje razmisleke in sistematična preučevanja različnih praks filma in ostalih umetnosti. Bolj imam v mislih ustvarjanje kot recepcijsko, socialno, ekonomsko in politično prakso. Skušal bom utemeljiti usodni pomen vprašanja o vlogi umetnosti in umetnostnih ved v sodobnosti.

Iron and Dreams: On Technology and Art in Film*

Igor Koršič

If the subject of this conference can be summarized as the impact of media on creative practice, or a reflection and on the various functions of a given artistic or media genre, then the case of film may hold comparative value. Film is relatively young medium and artistic practice. A series of technical innovations were of decisive importance for the birth of film. The »fossil« term 'film' itself attests to the close relationship between film technology and art. Film was originally the name for one of the technical aspects of film, emulsion, which is the thin layer that lent its name to the strip of film, the bearer of sight and sound. If digitalization meant the near disappearance of both emulsion and film stock, 'film' today means almost exclusively audio-visual narrative and only sometimes the film industry as the whole. Throughout film history, technological development has been of great importance in creative practice—for both reflection and for the various functions of film art and media. The »empirical« and »scientific« aspects the organizers emphasize stimulate heuristic and epistemological reflections on the fundamentals of our field. In light of the crisis in the humanities and the relationship between the humanities and sciences, I will forefront the necessity of a »philosophically« methodological, meta-scientific, epistemological self-examination of this humanities or/and

* The meaning of film in Slovene does not precisely correspond to that in English. In Slovene, film can mean also cinema, comprising the whole phenomena of film technology, economy, and art. This makes it easier to demonstrate the shifting meaning of the term.

social scientific discipline of ours. I will subject all manner of reductionism to critical evaluation, in particular those in film theory. The result will be an argument for methodological pluralism. Inspired by the late, »linguistic« Wittgenstein, I will systematically scrutinize various film practices, arguing for the crucial importance of art and theories of art in our time.

How Technology Shapes Media: The Technology View

Andrej Košir

This paper presents the main mechanisms by which modern communication technology co-shapes media. To a great extent, communication technology as a field of research is driven by the functional requirements that technology experts, not mass media experts perceive. These requirements are difficult to formulate precisely, yet they remain fixed through all developmental phases. They generally occupy a relatively narrow range of significant types of media available.

Media is a very complex phenomenon, and it seems that technology solutions are not driven by media requirements but vice versa—i.e., technology solutions shape media. Our hypotheses is that a major reason for this is the fact that communication technologies have changed the pace (timing, rhythm, speed) at which authors and machines shape information and at which information is broadcast over time and space. These dramatic changes have also modified authors', editors', and media owners' roles; affected legal arrangements; and raised ethical questions.

The mechanisms by which communication technology has impacted media are best presented chronologically, according to major technological innovations in communications over previous decades. In this work, we focus on some of them and speculate how their impact on media is manifest from a communication technology perspective. These innovations are related to the internet and the web, the electronic book (e-book), electronic newspapers, social networks (Facebook, Twitter), blogs, cloud services and the Internet of Things (IoT), personalization and contextualization mechanisms, and the utilization of a user's personality and emotions. However, this is not a comprehensive list and might omit some important technology innovations.

We conclude the paper with a discussion of developments expected in the near future, mainly mechanized social intelligence and its contextual awareness, which will greatly influence the shape of future media.

Kako komunikacijske tehnologije oblikujejo medije: Tehnološki pogled

Andrej Košir

V prispevku predstavljamo izbrane mehanizme, preko katerih moderne komunikacijske tehnologije sooblikujejo medije. Komunikacijske tehnologije kot raziskovalno področje v veliki meri usmerjajo funkcionalne zahteve skozi pogled eksperta za tehnologijo, kar morda ne pokriva drugih pomembnih vidikov medijev. Te zahteve je težavno že formulirati, za implementacijo pa je pomembno, da so nespremenjene skozi vse razvojne faze. Navadno zajemajo le relativno ozek izbor v široki paleti pomembnih vidikov medijev.

Mediji so kompleksen pojav in zdi se, da tehnologija v veliki meri oblikuje medije, in ne obratno, kot bi morda pričakovali. Naša hipoteza je, da je tehnološki napredek spremenil dinamiko (čas, ritem, hitrost), v kateri avtorji in tehnologija sooblikujejo informacijo in s katero se te informacije širijo v času in prostoru. Te dramatične spremembe so spremenile tudi vlogo avtorjev, urednikov, lastnikov medijev, vplivale na pravno ureditev in odprle etična vprašanja.

Vpliv komunikacijske tehnologije na medije najbolje prikažemo skozi zgodovinski razvoj glavnih tehnoloških inovacij na komunikacijskem področju v zadnjih desetletjih. V tem prispevku se osredotočamo na izbrane in podajamo tehnološko videnje njihovega vpliva na medije. Obravnavamo internet in splet, elektronsko knjigo, elektronske časopise, socialna omrežja, bloge, storitve v oblaku, internet stvari, mehanizme personalizacije in kontekstualizacije ter uporabo osebnosti in emocij bralca. Popolnega seznama praktično ni mogoče sestaviti.

Zaključujemo z razpravo o pričakovanem razvoju v bližnji prihodnosti, ki ga bomo naslonili predvsem na razvoj socialne inteligence strojev z zavedanjem konteksta, kar bo v prihodnosti močno vplivalo na podobo medijev.

Novi mediji in sodobna literarna praksa koroških Slovencev

Andrej Leben, Dominik Srienc

V koraku s splošnimi težnjami na polju literature razvija tudi novejša in sodobna literarna praksa koroških Slovencev svoje oblike (inter)medialnosti: bodisi na tekstovni ravni ali na ravni različnih interakcij na področju gledališča, filma, glasbe in upodabljalno umetnosti bodisi na ravni knjižne proizvodnje. Spletna komunikacija, novi mediji in socialna omrežja so spodbudili nove oblike nastopanja in samopredstavitve (informacijski portali, spletna reklama, blogi, facebook). Hkrati »virtualizirajo« in razširjajo komunikacijski prostor manjšine. Na osnovi gradiva, ki ga raziskujemo v sklopu projekta o dvojezični literarni praksi koroških Slovencev po ukinitvi literarne revije *mladje* leta 1991, se bomo vprašali, kako se medijski razvoj odraža v literarni produkciji koroških slovenskih avtorjev in kakšno je funkcionalno razmerje med novimi mediji ter dvo- in večjezičnostjo, ki je značilna za literarno prakso koroških Slovencev.

New Media and Contemporary Literary Practices of Carinthian Slovenes

Andrej Leben, Dominik Srienc

In accordance with general trends in the field of literature, contemporary Carinthian Slovene literature has also developed forms of (inter)mediality—on the level of text and in manifold interactions in the fields of theater, film, music, and the plastic arts, as well as on the level of book production. The internet and new media and social networks permit new forms of performance and self-representation (information portals, online advertising, blogs, Facebook). At the same time, they »virtualize« and enlarge the minority's space for communication. These issues have been part of our research project on the bilingual literary practice of the Carinthian Slovenes after the discontinuation of the literary magazine *mladje* (1991). We will try to point out how these developments are reflected in the literary production of Slovene writers in Carinthia. In addition, we will dissect the functional relationship between new media and bi- or multilinguality in the literary practice of Carinthian Slovenes. On the basis of materials we are researching as part of a project on Carinthian Slovenes' bilingual literary practices following the closing of the journal *mladje* in 1991, we investigate how media developments are reflected in Carinthian

Slovene authors' production, and what are the functional relations between new media and the bi- and multilingualism typical of Carinthian Slovenes' literary practices.

The Testimonial Graphic Novel: Verbal and Visual Narrative Strategies of Testimonial Discourse

Vanesa Matajc

The paper focuses on a contemporary intermedial form, the so-called graphic novel, and, more precisely, on one of its subgenres. By literary-genealogical analogy, this is the graphic novel genre that references material from the past in different modes—material such as the historical novel and *Zeitroman* (cf. M. Hladnik, etc.); documentary novel, including elements of reportage (cf. L. Flis, etc.); biographical and autobiographical novels, and novel-like narration of a certain past experience based on multiple life narratives. Art Spiegelman's *Maus*, Nina Bunjevac's *Očetnjava*, and Joe Sacco's *Goražde*—the graphic novels central to this paper—are more or less amalgams or even fusions of this or that characteristic of these subgenres. Amalgamating enables a discursive mode, testimonial discourse, which seems to dominate the others.

Although testimonial discourse would seem incompatible with the biographical or historical novel, strictly defined, the graphic novel, like other novelistic subgenres that references the past, articulates contemporary reinventions and reimagings of the past. In the present case, this especially means the incorporation of trauma theory (Felman and Laub, Caruth, etc.). The testimonial, first-person narrator conducts the narration from the standpoint of his or her identity as a member of the second or third generation (Spiegelman, Bunjevac), integrating ancestors' life stories (Bunjevac) and life narratives (Spiegelman). Alternatively, the narrator's testimonial narration also integrates a number of other individual testimonials from those directly affected by a traumatic experience (Sacco).

Thematically, this type of graphic novel, which according to the foregoing might be defined as the subgenre of testimonial graphic novel, references the traumatic present/past of war or violence motivated by inter-ethnic and/or political or ideological conflict. In this context, the inter-medial »nature« of

the testimonial graphic novel addresses the following questions: What are the verbal and visual narrative strategies that articulate the testimonial discourse, and how do they support each other (models of focalization, possible changes in focalization, and types of shots in the visual-narrative sequences)? How is the traumatic experience (re)presented intermedially as compared with in literature (i.e., in purely verbal, often communicatively dysfunctional form)? And finally, how does intermedial narration, as compared with »painting the invisible« (W. J. T. Mitchell, quadrilateral structure of representation), refer intertextually to the collective memory of the depicted communities?

Pričevanjski grafični roman: Verbalne in vizualne pripovedne strategije pričevanjskega diskurza

Vanesa Matajč

Prispevek se osredinja na sodobno intermedialno vrsto, t. i. grafični roman, in natančneje na enega od njegovih žanrov. Po literarno-genološki analogiji z romanom gre za grafični roman, ki se nanaša na snov preteklosti na različne načine, kot zgodovinski ali časovni roman (M. Hladnik idr.), kot dokumentarni roman z elementi reportaže (L. Flis idr.), kot biografski in avtobiografski roman ali vsaj kot romaneskno obdelana pripoved določene izkušnje preteklosti, ki si jo delijo različne pripovedi o življenju. Grafični romani Arta Spiegelmana *Maus*, Nine Bunjevac *Očetnjava* ter Joeja Sacca *Goražde*, ki so osrednji predmet zanimanja v tem prispevku, pretežno prepletajo te ali one značilnosti naštetih žanrov, to prepletanje pa omogoča specifični diskurz, ki v njih prevlada: to je pričevanjski diskurz.

Čeprav se zdi slednji (v strožjem smislu) nezdružljiv z zgodovinskim in biografskim romanom, pa intermedialni grafični roman – tako kakor drugi romani, ki se nanašajo na preteklost –, izraža sodobne prenovitve dojemanja in predstavljanja preteklosti; v našem primeru gre zlasti za uvoz iz teorije travme (Felman in Laub, Caruth idr.); pričevanjski, prvoosebni pripovedovalec pripoveduje bodisi iz svoje identitete pripadnika druge ali tretje generacije (Spiegelman, Bunjevac), ki integrira življenjske zgodbe (Bunjevac) ali pripovedi o življenju (Spiegelman) svojih prednikov, bodisi v svojo pričevanjsko pripoved integrira tudi množstvo pričevanj drugih posameznikov, ki jih neposredno zaznamuje travmatično izkustvo (Sacco).

Tematska značilnost tega grafičnega romana, ki bi ga ob upoštevanju gornjih značilnosti morda smeli žanrsko opredeliti kot pričevanjski grafični roman, je nanašanje na travmatično sedanost/preteklost vojne, medetničnega in/ali politično-ideološkega nasilja. V tem kontekstu so osrednja vprašanja, ki jih odpira intermedialnost pričevanjskega grafičnega romana, naslednja: katere so in kako se vzajemno podpirajo verbalne in vizualne pripovedne strategije, v katerih se artikulira pričevanjski diskurz (vidiki: fokalizator, morebitne menjave fokalizacije, tipi kadrov v vizualno-narativnih sekvencah)? Kako se v primerjavi z literarno, zgolj verbalno (komunikacijsko često disfunkcionalno) artikulacijo intermedialno (re)prezentira travmatična izkušnja? In nazadnje, kako se intermedialna pripoved, če jo primerjamo s »slikanjem nevidnega« (W. J. T. Mitchell, četverokotna reprezentacijska struktura), medbesedilno nanaša tudi na kolektivni spomin reprezentiranih skupnosti?

Prehod od rokopisne k tiskani knjigi: Stopnje, možnosti in ovire ob primeru starejšega slovenskega slovstva

Matija Ogrin

Rokopisna in tiskana knjiga sta po uvedbi tiska dlje časa sobivali ena ob drugi. V današnji percepciji ju preostro in umetno ločujemo. Rokopisna kultura ni takoj izgubila svoje družbene in kulturne vloge, saj je bil v zgodnjem novem veku tisk dostopen le iniciativam cerkvene in svetne oblasti. Razvoj tiskarstva in knjižnega trga je v procesu več kot treh stoletij naposled privedel do prevlade tiskane knjige nad rokopisno kot ključnega nosilca ali medija besedil.

Na primerih iz starejšega slovenskega slovstva in s pogledom na srednjeevropski kontekst prispevek oriše nekatere stopnje tega prehoda. Vanj so najprej vstopila svetopisemska in katekizemska besedila, postopoma še druga, npr. pesmarice, ki predstavljajo zanimivo vmesno stopnjo in izkoriščajo prednosti tako prvega kakor drugega medija. Kot zadnja vstopi v ta proces ob svojem nastanku v poznem 18. stoletju slovenska literatura v modernem pomenu; literarni rokopisi tega časa, npr. osebne pesniške zbirke s priljubljenimi pesmimi Prešerna in Slomška, Čopovi zvezki z izpiski iz evropske literature, kažejo stopnjo že končanega prehoda: so le še zasebni izpiski iz javno dostopnih tiskanih knjig, vendar zrcalijo literarno kulturo svojih avtorjev in so dokumenti njihovega branja.

Ob tem skuša prispevek nakazati, kako so razne ovire, zlasti materialne, po eni strani oteževale prehod rokopisnih besedil v tiskano knjigo in kako je po drugi strani tisk kot novi medij določal in unificiral vsebinsko raznolikost, unikatnost ter večjo svobodo nekdanje rokopisne knjige.

The Transition from Manuscript to Printed Book: Stages, Opportunities, and Obstacles as Exemplified by Early Modern Slovenian Literature

Matija Ogrin

Manuscript and printed book coexisted one with another for a considerable time following the advent of printing. Our modern perspective distinguishes them too sharply and artificially. The manuscript culture retained some of its earlier social and cultural functions, since early modern printing was limited mostly to religious and secular authorities' initiatives. The development of printing and the book market over the course of more than three centuries finally led to the printed book's primacy as the core medium for texts.

With examples from early modern Slovenian literature and considering the Central European context, this paper outlines some stages of this passage from manuscript to print. Biblical texts and the catechisms were the first to undergo it, gradually followed by others, such as hymnals, which represent an interesting intermediary stage in the process, taking advantage of both manuscript and printed media. Slovenian literature in the modern sense was the last to go through the process, in the late eighteenth century. Literary manuscripts of the time—e.g., private collections of widely popular poems by France Prešeren and Anton M. Slomšek, or Matija Čop's collections of excerpts from European literature—represent the end of this process: they are notes for personal use, taken from publicly available books. Yet, they reflect the literary culture of their authors and document their reading.

Based on this evidence, the paper aims to indicate various obstacles, especially material ones, that hampered manuscript texts from becoming printed books, and on the other hand, how the new print medium defined and standardized the previous variety, individuality, and liberty of the manuscript book.

Vpliv medijev na oblikovanje/dojemanje prostora in časa v sodobni slovenski dramatiki in gledališču

Mateja Pezdirc Bartol

Prispevek izhaja iz misli Patrice Pavisa, da so dramska besedila vedno samo sled določene uprizoritvene prakse, prav zato jih je potrebno brati tako, da si predstavljamo, kako so jih med nastajanjem oblikovale omejitve igre in uprizoritve. V zgodovini drame je imelo pomembno mesto pravilo o enotnosti kraja, časa in dejanja, ki je upoštevalo tako sprejemnikove zmožnosti kot zmožnosti tehnologije, ki ni omogočala hitrih menjav prizorišč in časovnih preskokov. Danes smo priča najrazličnejšim vnosom mediatiziranega (od fiktivnih zgodb do dokumentarnega gradiva), posredovanega s pomočjo različnih medijskih tehnologij, v živo uprizoritev gledališča, kar je močno razširilo razumevanje prostora in časa ter povratno vplivalo tudi na pisanje dramskih besedil. Navedene procese bomo prikazali s pomočjo izbranih primerov iz sodobne slovenske dramatike in gledališča (Dušan Jovanović: *Razodetja*, Simona Semenič: *tisočdevetstoenainosemdeset*, Andrej E. Skubic: *Pavla nad prepadom*, Neda R. Bric: *Eda: Zgodba bratov Rusjan*).

Media Influence on Shaping and Understanding Space and Time in Contemporary Slovenian Plays and Theater

Mateja Pezdirc Bartol

This paper proceeds from Patrice Pavis's idea that dramatic texts are always only the trace of a particular performance practice, and that they must be read in a way that one imagines how the limitations of the play and performance shaped their creation. The rule of unity of place, time, and action has been primary in the history of theater, taking into account both reception and technological possibilities, which did not permit rapid scene changes and leaps in time. Today we observe extremely varied introduction of mediated material (from fictional stories to documentary), interjected by means of various media technology into live theatrical performances, which has greatly expanded the concepts of space and time, and also had a reciprocal impact on writing dramatic texts. These processes are presented using selected examples from contemporary Slovenian plays and theater: Dušan Jovanović's *Razodetja*, Simona Semenič's *tisočdevetstoenainosemdeset*, Andrej E. Skubic's *Pavla nad prepadom*, and Neda R. Bric's *Eda: Zgodba bratov Rusjan*.

The Emigré Press in the Digital Age: The Case of the Slovene-American Periodical *Prosveta*

Timothy Pogačar

The Slovene-American newspaper *Prosveta* has been published by the Slovene National Benefit Society (Slovenska narodna podporna jednota) since 1908. Historically, literature and essays occupied a prominent place in the paper, along with organizational news from around the United States. In 1999, the newspaper began digital production and became available in both digital and print forms. Since 2001, the print edition changed from weekly to biweekly and later to monthly. This study will examine the impact of digital production and distribution on *Prosveta's* contents over the past fifteen years and on its distribution over the past five years. It will include comparisons to the distribution of similar newspapers in the U. S.

Izseljenski tisk v Ameriki v digitalni dobi: Slovensko-ameriški časopis *Prosveta*

Timothy Pogačar

Slovensko-ameriški časopis *Prosveta* (od 1908 do 1916 kot *Glasiło Slovenske narodne podporne jednote*) velja za največji časopis v slovenščini v ZDA. Največ je objavjal literarne in esejistične prispevke, ki so jih spremljale novice iz različnih delov ZDA. Leta 1999 je časopis prešel na digitalni način produkcije, na voljo pa je bil v obeh, tj. v digitalni in tiskani obliki. Od 2001 je v tiskani obliki izhajal najprej tedensko, nato na štirinajst dni in nazadnje enkrat na mesec. Prispevek preučuje, kako sta digitalni način produkcije in distribucije vplivala na vsebinski vidik časopisnih prispevkov v zadnjih petnajstih letih in kakšni so učinki tega na distribucijo časopisa v zadnjih petih letih. Podana bo tudi primerjava z drugimi podobnimi časopisi v ZDA.

Medialität der Literatur: Gibt es einen 'deutschen Sonderweg' in der Medienwissenschaft?

Helmut Schanze

Medienwissenschaft gilt als ein neues und innovatives Fachgebiet. Die Frage der »Medialität« aber wird bereits seit den 70er Jahren des 20. Jahrhundert

diskutiert. Sprach-, Literatur-, Theater-, Buch- und Zeitungswissenschaften, Publizistik- und Kommunikationswissenschaften haben die Medienfrage im 20. Jahrhundert immer wieder erneut gestellt. Eine deutsche Besonderheit scheint es zu sein, dass die Frage nach einer »Literaturgeschichte als Mediengeschichte« zuerst im Kontext der germanistischen und romanistischen Methodenentwicklung diskutiert wurde. Im anglo-amerikanischen Bereich dagegen ist die Frage nach den »Media« in den »Film and Television Studies« bzw. in den »Communication and Mass Media Departments« vorangetrieben worden, wobei auch hier – hierfür stehen Namen wie Marshall McLuhan und Horace Newcomb – wissenschaftsgeschichtlich gesehen, auch Literaturwissenschaftler tätig waren. Im Vortrag sollen die auf den ersten Blick sehr unterschiedlichen Epistemologien der Medienwissenschaften am Beispiel der Frage nach der »Medialität der Literatur« auf die bereits zu Beginn des 20. Jahrhunderts von Walter Benjamin gestellte, grundsätzliche Frage nach »dem Medium« und den Veränderungen der Wahrnehmung im Kontext »Neuer Medien« zurückgeführt werden.

Medialnost literature: Ali obstaja v medijski znanosti 'posebna nemška pot'?

Helmuth Schanze

Medijska znanost velja za novo in inovativno strokovno področje. O vprašanju »medialnosti« pa se razpravlja že od 70. let prejšnjega stoletja. Jezikoslovje, literarna veda, teatrologija, bibliologija, časnikarska, publicistična in komunikacijska znanost so si vprašanje o medijih zastavljale vedno znova. Zdi se, da je nemška posebnost v tem, da je bilo vprašanje o »literarni zgodovini kot medijski zgodovini« najprej obravnavano v okviru germanistike in romanistike in v metodološkem kontekstu. Nasprotno pa je bilo v v anglo-amerškem svetu vprašanje o »medijih« obravnavano v okviru študij filma in televizije oz. na oddelkih za komunikacijske in medijske študije. Vendar so bili tudi tu – med njimi Marshall McLuhan in Horace Newcomb – in v zgodovinski perspektivi razvoja medijske znanosti zelo dejavni prav literarnovedni strokovnjaki. V predavanju se bomo prek vprašanja o »medialnosti literature« vrnili k na prvi pogled zelo različnim epistemološkim izhodiščem medijske znanosti. Na samem začetku 20. stoletja si je namreč Walter Benjamin zastavil temeljno vprašanje o »mediju« in spremembah v človekovem zaznavanju, kakor so te pogojene s pojavom »novih medijev«.

Mediality in Literature: Is There a 'Unique German Path' in Media Studies? *Helmut Schanze*

Media studies has a reputation as a new and innovative field, but »mediality« has been a research topic since the 1970s. Linguistics, literary studies, theater studies, the field of bookmaking, as well as periodical, journalistic, and communications studies have returned to the question of media again and again. It appears that what has been uniquely German is the question of »literary history as media history«, which was first treated in the context of Germanic and Romance studies and in a methodological context. The question of »media« has been treated differently in the Anglo-American world, as a question of »media« in the context of film and television in departments of communications and media studies. But there, too, literary scholars, including Marshall McLuhan and Horace Newcomb, have been quite active from a historical perspective in the development of media studies. In this presentation I will return to the seemingly varied epistemological bases of media studies via questions about the »mediality of literature«. At the very beginning of the twentieth century, Walter Benjamin posed the fundamental question about the »medium« and changes in human cognition as conditioned by »new media«.

Vilém Flusser und der Paradigmenwechsel zur Internetkultur *Peter Scherber*

Vilém Flusser (1920–1991) gilt als einer der wichtigsten Medientheoretiker in der Nachfolge von M. McLuhan. Als Philosoph empfand er sich als Phänomenologe und zahlreiche Medien- und Wissenschaftsbereiche (Fotografie und Film, Design, Informationswissenschaft, Telematik usw.) verdanken seinen Schriften entscheidende theoretische Impulse. Dabei war er bis kurz vor seinem Tode kein Angehöriger der akademischen Community und ist auch erst danach von den Vertretern der angestammten Wissenschaften zur Kenntnis genommen worden. Flusser steht mit seinem Werk sozusagen am Endpunkt der »Gutenberg-Galaxis« und versuchte Leitlinien zu finden, die über deren Grenze hinauswiesen. So hat er gerade noch den Siegeszug des Personalcomputers aus der Sphäre der privilegierten Spezialanwendung hin zum Massenmedium erleben können, die heute wesentlichen und weltweiten Instrumentarien des Internets (WWW, Netze, Smartphones usw.) haben sich aber erst nach seinem Tode entfaltet. In dem Beitrag wird versucht,

inwieweit er in seinen Visionen diese Entwicklungen antizipiert hat oder zumindest strukturelle Prinzipien für die künftige Kommunikation und die mediale Ausgestaltung wissenschaftlicher und künstlerischer Arbeit zu setzen vermochte.

Vilém Flusser in paradigmatski obrat v kulturi interneta

Peter Scherber

Vilém Flusser (1920–1991) velja za enega najpomembnejših medijskih teoretikov po M. McLuhanu. Kot filozof se je imel za fenomenologa in njegovi teoretični impulzi so bili pomembni za številna (pod)področja medijskih in drugih študij (fotografija in film, oblikovanje, informacijska znanost, telematika itd.). Še tik pred smrtjo ni bil član nobene akademske skupnosti, predstavniki tradicionalnih ved pa so spoznali njegov pomen šele po njegovi smrti. S svojim delom Flusser stoji tako rekoč na krajni točki »Gutenbergove galaksije«, saj je skušal podati smernice, ki kažejo prek njenih meja. Medtem ko je ravno še doživel zmagoslavje osebnega računalnika, ki se je izvil iz območja zgolj zasebne uporabe in postal množični medij, pa ni mogel biti več priča razvoju danes osrednjih in globalno razširjenih internetnih orodij (WWW, omrežja, pametni telefoni itd.). V prispevku bomo skušali razmotriti, v kolikšni meri je Flusser v tem razvoju in s svojimi vizijami anticipiral že za časa življenja oziroma v kakšnem smislu je že podal strukturne principe za prihodnje načine komuniciranja, za načine znanstvenega in umetniškega del(ovanj)a.

Vilém Flusser and the Paradigmatic Turn in Internet Culture

Peter Scherber

Vilém Flusser (1920–1991) is known as one of the most important media theoreticians who followed Marshal McLuhan. He was a phenomenologist, and his theoretical impulses were critical to numerous (sub)fields of media and other studies (i.e., photography and film, education, information studies, telematics, and so forth). Right up until his death he remained outside of academic groupings; those in the academy became acquainted with his importance only after he died. Flusser's work is located, so to speak, at an extreme edge of the »Gutenberg Galaxy«; he tried to point out paths beyond its borders. Though

he lived to see the spread of the personal computer, which surpassed the bounds of personal use and became a mass medium, he was not to witness the development of today's connected and globally distributed tools (i.e., the web, internet, smart phone, etc.). In this presentation, I will attempt to determine to what extent and in what sense the vision Flusser had during his lifetime anticipated the structural principles of future means of communication and means of scientific and artistic act(ivity)s.

Remediirati besedilo, film in video igre

Janez Strehovec

V sedanji kulturi miksov, remiksov in vmesnih prostorov se čiste zvrsti in oblike na umetniškem in kulturnem področju umikajo novim, praviloma hibridnim vsebinam, ki so rezultat kompleksnih interakcij in preoblikovanj različnih medijev, kar sta Bolter in Grusin izrazila v konceptu remediacija. To besedilo bo skušalo aplicirati ta koncept pri digitalni literaturi, eksperimentalnem umetniškem filmu ter video igrah in pri tem pokazati, kako nastajajo novi hibridni žanri na presečiščih novih medijev in tradicionalnih, že vključenih v kanon. Posebno pozornost bomo namenili praksi *machinime* (ko film remediira video igre) in animirani digitalni literaturi (ko tekst remediira film). Prav tako bomo osvetlili remediacijo v Ochshornovem projektu *Chewing* (2013), ko eksperimentalni video remediira knjižno stran in s tem uprostori časovni medij. Srečujemo se z videom, »zloženim« v format knjige, tako da teče od leve proti desni in od zgoraj navzdol. Obravnavali bomo tudi večjo vlogo bralca pri srečevanju z medijsko besedilno pokrajino, razumljeno kot atraktiven besedilni film in vožnja. Pri takšni aktivnosti je nagovorjenih več bralčevih čutov, njegovo obzorje pričakovanj pa dekonstruirano in dezorientirano. Pri obravnavi digitalne animirane literature bomo uporabili tudi koncept besede-podobe-virtualnega telesa (uvedel ga je avtor tega referata), ki mediira med lingvistično željo podobe (oz. njenim lingvističnim nezavednim) in slikovno željo verbalnega; s tem pa postavi v oklepaje tradicionalna razhajanja med likovno umetnostjo in poezijo, razumljena v kontekstu Lessingovega *Laokoona* in sodobnejših teoretikov (npr. Greenberga).

Remediating Text, Film, and Video Games

Janez Strehovec

In today's culture of mixes, remixes, and in-between-spaces, autonomous cultural and artistic forms and genres cede to novel, generally hybrid content generated by sophisticated transformations of and interactions between new and traditional media, a process Bolter and Grusin term »remediation«. This presentation will attempt to apply the concept to digital media, experimental art film, and video games in order to show how new hybrid genres appear at the interstices of new media and traditional, canonical forms. Special attention will be devoted to the practice of *machinima*, by which filmmaking refashions the imaginary of video games, and animated digital literature, by which text remediates film. In the course of the discussion, we will consider remediation in Ochshorn's *Chewing* (2013), an experimental video that remediates book pages and thus spatializes a temporal medium, mapping a book format from left-to-right and top-to-bottom. We will also consider the reader's enhanced role when encountering this media textual space, which is apprehended as an attractive text and vehicle. Multiple reader senses are evoked during this activity, and his horizon of expectations is deconstructed and disoriented. In analyzing examples of digital animated literature, we will deploy the concept of word-image-virtual body (coined by the author of this paper), which mediates between linguistic desire of the image (or its linguistic unconscious) and the pictorial desire of the verbal. Doing so reduces the traditional opposition between the visual arts and poetry, as discussed in Lessing's *Laokoon* and by other contemporary critics (e.g., Greenberg).

Intermedia Nomadism of Textual and Performative Arts

Tomaž Toporišič

This paper will explore the intense dialog between literature and other media, evident the last few decades in the field of live and mediatized arts, on the basis of specific examples from the textual corpora of dramatic to once dramatic forms and non-fiction (*Butnaskala* by Marko Derganc and Emil Filipčič, *5.fantkov.si* by Simona Semenič, *Slovenian National Theatre* by Janez Janša ...). We postulate that during the last century literature influenced numerous media, which in turn influenced it, and therefore disciplines such as literary

studies can no longer operate insularly. I will address the question of how »multidisciplinary methodologies that treat textuality in today's mediatized world trace the connections between texts and media, which are (like those in a rhizomatic relationship) heterogeneous, diverse, and bring into play very different regimes of signs, and *even non-sign states*« (Deleuze, Guattari). (Dramatic) text, theater, and other performing arts are, therefore, in their desire to confront the new media reality, intentionally becoming progressively more hypertextual: they are characterized by a link or links: one textual element opens into another text, and so on in an endless chain. A text unit that we read or perform opens into or reveals new texts, and these new texts can lead to unforeseen destinations and digressions. Reading (drama, theater, radio, intermedia) hypertexts therefore resembles Deleuze and Guattari's nomadic concept: it is non-linear, multi-directional, and non-hierarchical. And along with the digital textuality the non-digital textuality is rhizomatic and as such it is intended to be performed live or in combination with electronic media.

Medmedijsko nomadstvo besedilnih in uprizoritvenih praks

Tomaž Toporišič

Na podlagi konkretnih primerov besedilnih korpusov od dramskih in ne več dramskih do neliterarnih (*Butnskala* Marka Derganca in Emila Filipčiča, *5.fantkov.si* Simone Semenič, *Slovensko narodno gledališče* Janeza Janše ...) bomo spregovorili o intenzivnem dialogu literature z drugimi mediji, ki smo mu priča v zadnjih desetletjih na področju živih in mediatiziranih umetnosti. Naše izhodišče bo: tako kot je literatura v prejšnjem stoletju vplivala na številne medije, so ti povratno vplivali nanjo, zato se tudi discipline, kot je literarna veda, ne morejo več obnašati monodisciplinarno. Poskušali bomo odgovoriti na vprašanje, na kakšen način lahko »multidisciplinarne« metodologije, ki se ukvarjajo z besedilnostjo v sodobnem mediatiziranem svetu, proučujejo te vezi med teksti in mediji, ki so (tako kot tiste v rizomu) heterogene, raznovrstne in vpeljujejo »režime zelo različnih znakov in celo stanja *ne-znakov*« (Deleuze Guattari). (Dramski) tekst, gledališče in druge uprizoritvene prakse torej v svoji želji, da bi se soočile z novo medijsko realnostjo, zavestno postajajo hipertekst, za katerega so značilne povezave ali *linki*: en tekstni element se odpre v drugi tekst in tako naprej v neskončni verigi. Iz besedilne enote, ki jo prebiramo ali uprizarjamo, se razgrinjajo vedno novi teksti in ti lahko vodijo

k nepredvidenim ciljem in digresijam. Branje (dramskih, gledaliških, radijskih, medmedijskih) hipertekstov je zato podobno Deleuzovi in Guattarijevi konceptiji nomadstva: je nelinearno, večsmerno, nehierarhično. In tako kot digitalna tekstualnost je tudi tekstualnost, namenjena uprizarjanju v živo ali v kombinaciji z elektronskimi mediji, podobna njenemu »rizomu«.

Kathrin Röggla as the Intermedial, Multimedial and Transmedial Queen of Contemporary German Literature

Željko Uvanović

A review of the research literature on Kathrin Röggla reveals several important findings. Eva Kormann finds genre hybridization (of novel, audio book, radio drama, and play) in her work *wir schlafen nicht* (2004). Röggla proves to be an Elfriede Jelinek-like virtuoso of keyboard adjustments in transmedial adaptations. Her characters are open to both live recordings and commercial medial products. Human beings are presented as consumers of medial manipulations within the frame of postmodernism and postdramatic theater. Christine Ivanovic treated medial shifts and Volker Mergenthaler »ethno«-poetics in Röggla's *really ground zero* (2002). Ewa Wojno-Owczarska contributed an important discussion of Röggla's criticism of globalization, Americanization, and television voyeurism, as well as her hybridization of literature and film techniques (film metaphor, slow motion, time-lapse, and intertextual ties with David Lynch's and Tom Tykwer's works). The aim of this presentation is to connect research on Röggla's works with own interpretations of her works and with the works of Marshall McLuhan and Friedrich Kittler. The result will be new insights into the issues of intermediality, adaptation translation, transmediality, and interactive media consumption (hypertextuality). Kathrin Röggla seems to suggest that literature is primarily a medium (not so much a fixed, stable, elitist *Wortkunst* as we were used to believe) in contact with other media, which are in constant interplay.

Kathrin Röggla kot intermediana, multimedialna in transmedialna kraljica sodobne nemške literature

Željko Uvanović

Pregled dosedanjih raziskav literature Kathrin Röggla privede do nekaj pomembnih ugotovitev. Eva Kormann se je ukvarjala z njenim delom *wir schlafen nicht* (2004) in odkrila prekrivanje žanrov (romana, glasovne knjige, radijske igre, igre). Röggla dokazuje, da je po vzoru Elfriede Jelinek virtuoz v transmedijskih adaptacijah in da so njeni liki odprti tako za posnetke v živo kot za komercialne medijske proizvode. Ljudje so prikazani kot potrošniki medijske manipulacije znotraj okvirov postmodernizma in postdramskega gledališča. Christine Ivanovich se je ukvarjala z medijskimi premiki in z »etno«-poetiko Volkerja Mergenthalerja v delu *really ground zero* (2002) Kathrin Röggla. Ewa Wojno-Owczarska pa je napisala pomembne prispevke, v katerih se je nanašala na kritične prispevke Kathrin Röggla o globalizaciji, amerikanizaciji, televizijskem voajerizmu ter hibridizaciji literarnih in televizijskih metod (filmska metafora, počasno predvajanje posnetka – *slow motion*, fotografija v časovnih presledkih – *time-lapse*, intertekstualnost v delih Davida Lyncha in Toma Tykwerja). Pričujoča predstavitev skuša povezati dosedanje raziskave del Kathrin Röggla z njenimi interpretacijami lastnih del ter z deli Marshalla McLuhana in Friedricha Kittlerja. Pričakujemo, da bomo prišli do nekaterih novih uvidov, ko gre za vprašanja intermedialnosti, adaptacijskega prevajanja, transmedialnosti in interaktivne medijske potrošnje (hipertekstualnost). Zdi se, da Kathrin Röggla predlaga, da je literatura v prvi vrsti medij (in ne toliko čvrst, stabilen, elitističen *Wortkunst*, kot smo verjeli) v stiku z drugimi mediji, ki imajo tendenco, da se neutrudno igrajo eden z drugim.

Kathrin Röggla kao intermedijalna, multimedijalna i transmedijalna kraljica suvremene njemačke književnosti

Željko Uvanović

Pregled dosadašnje znanstvene literature o Kathrin Röggla daje nekoliko važnih zapažanja. Eva Kormann bavila se je njezinim djelom *wir schlafen nicht* (2004) i ustanovila žanrovska pretakanja (od romana preko audio knjige do radio drame i kazališnog komada). Röggla dokazuje da joj je uzor Elfriede Jelinek kada virtuozno barata tipkovnicama transmedijalnih adaptacijskih

prilagodbi. Njezini su likovi jednako otvoreni za snimke uživo kao i za komercijalne medijske proizvode. Ljudska su bića prikazana kao konzumenti medijalnih manipulacija unutar okvira postmodernizma i postdramskog kazališta. Christine Ivanovich bavila se je medijskim pretakanjima (*shifts*) a Volker Mergenthaler »etno«-poetikom u Rögglinom tekstu *really ground zero* (2002). Ewa Wojno-Owczarska napisala je značajne radove koji raspravljaju o Rögglinoj kritici globalizacije, amerikanizacije, televizijskog voajerizma, kao i o njezinoj hibridizaciju tehnika književnosti i filma (filmska metafora, *slow motion*, *time-lapse* i intertekstualne dodire s djelima Davida Lyncha i Toma Tykwera). Cilj ove prezentacije jest uspostaviti relacije između dosadašnjeg istraživanja o djelima Kathrin Rögglja djela s vlastitim interpretacijama o njezinim radovima i s djelima Marshalla McLuhana i Friedricha Kittlera. Za očekivati je doći do novih spoznaja u pitanjima intermedijalnosti, adaptacijskog prevođenja, transmedijalnosti i interaktivne medijske potrošnje (online hipertekst i hipertekstualnost). Kathrin Rögglja čini se da ukazuju na to da je književnost prije svega medij (nije toliko čvrst, stabilan, elitistički *Wortkunst* kao što smo bili nekad vjerovali) u kontaktu s drugim medijima koji imaju tendenciju da se neumorno igraju jedan s drugim.

Udeleženci/Participants

Doc. dr. Aleksander Bjelčevič je predavatelj na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ukvarja se z verzologijo, filozofijo književnosti, odnosom med literaturo in teologijo, piše tudi o zgodovini alpinizma. Več let je bil član mednarodne raziskovalne skupine Słowiańska metryka porównawcza v Varšavi, sodeloval je pri projektu mednarodne spletne literarne zgodovine European Literature Heritage in Context (Dunaj).

Assist. Prof. Dr. Aleksander Bjelčevič is a lecturer at the Department of Slovene (Faculty of Arts, University of Ljubljana). His fields of interest are verse theory, philosophy of literature, literature and theology, and mountaineering history. He was a member of an international research team on comparative Slavic metrics in Warsaw for several years. He has contributed to the international internet literary history project, European Literary Heritage in Context (Vienna).

.....
aleksander.bjelcevic@ff.uni-lj.si
.....

Dr. Jurij Bon, dr.med., je specialist psihiater, zaposlen na Nevrološki kliniki Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani in na Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana. Vodi Laboratorij za kognitivno nevroznanost na Nevrološki kliniki. Specializiran je za zdravljenje kroničnih duševnih motenj in psihiatričnih motenj pri nevrodegenerativnih boleznih. Ukvarja se z elektrofiziološkimi raziskavami bolezni možganov. V zadnjem času vodi raziskave na področju zdravljenja rezistentne depresije z neinvazivnimi metodami stimuliranja možganov. Je blagajnik Združenja psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu in tajnik Slovenskega sveta za možgane. V zadnjem obdobju je bil vodja ali član organizacijskih odborov več mednarodnih psihiatričnih in nevroznanstvenih kongresov.

Dr. Jurij Bon is a psychiatric consultant at the Department of Neurology, University Medical Centre Ljubljana, and University Psychiatric Clinic, Ljubljana. He heads the Laboratory for Cognitive Neurology at the Clinical Department of Neurology (UMCL-DCN). He specializes in treatment of patients with chronic psychiatric disorders and psychiatric syndromes in neurodegenerative disorders. His research interests include electrophysiological (EEG) studies of brain dysfunction in brain disorders. Currently he directs research and treatment of resistant depression with non-invasive brain stimulation at the UMCL-DCN. He serves as treasurer of the Slovenian Psychiatric Association and secretary of the Slovenian Brain Council. He was the main organizer or organizing committee member of several international psychiatric and neuroscientific congresses in Slovenia over the last decade.

.....
jure.bon@gmail.com
.....

Prof. dr. Klemens Gruber je profesor za intermedialnost na Oddelku za gledališče, film in medijske študije na Univerzi na Dunaju. Je glavni urednik revije *Maske und Kothurn*, ki jo izdaja isti oddelek. Napisal je knjigo *Die zerstreute Avantgarde* (Dunaj² 2010) in souredil tematsko številko revije *telehor: the international journal of new vision: Brno 1936: Facsimile Reprint and Commentary* (Zürich 2013).

Prof. Dr. Klemens Gruber is a professor of intermediality in the Department of Theatre, Film and Media Studies, University of Vienna, and editor-in-chief of *Maske und Kothurn*. He is also the author of *Die zerstreute Avantgarde* (Vienna 2010), and co-editor of *telehor: the international journal of new vision: Brno 1936: Facsimile Reprint and Commentary* (Zürich 2013).

.....
klemens.gruber@univie.ac.at

Gabrijela L. Gruden zadnjih 25 let dela na RTV Slovenija kot urednica in producentka igranega radijskega programa. Več njenih dokumentarnih radijskih iger in *fičerjaev* je zastopalo Radio Slovenija na osrednjih mednarodnih festivalih, kot so Prix Europa, Prix Italia, Prix Marulić. Za Radio Slovenija je soproducerala zvočni film *Pod svobodnim soncem*, ambientalno radijski projekt *Halštat*, mednarodno uspešno nanizanko *Zgodbe nekega Hektorja*, radijske igre *Izbojševalec sveta*, *Ženska bomba*, *Hilda*, *Dragi Slovenci*. Njeno teoretično delo o umetniški radiofoniji in občasnem sožitju med novinarstvom in izvirno umetniško produkcijo v skupnem mediju radiu je združeno v knjigi *V zvočnem laboratoriju: Intimni dialog z nevidnim* (2001).

Gabrijela L. Gruden has worked twenty-five years as arts program editor and producer at RTV Slovenija. Select documentary radio dramas and features have been entered at prominent international festivals, such as Prix Europa, Prix Italia, and Prix Marulić. She coproduced a great »sound movie« project for Radio Slovenija, the serial *Pod svobodnim soncem*, and produced the internationally successful series *Zgodbe nekega Hektorja*, radio dramas *Izbojševalec sveta*, *Hilda*, *Ženska bomba*, and *Dragi Slovenci*. Her theoretical work on artistic radiophony and media is collected in her book, *V zvočnem laboratoriju: Intimni dialog z nevidnim* (2001).

.....
gabrijela.gruden@rtvslo.si

Prof. dr. Miran Hladnik predava slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Objavil je knjige o povesti, kmečki povesti, trivialni književnosti, zgodovinskem romanu. Moderira diskusijski forum Slovlit, ureja spletne strani in podatkovne zbirke za slovensko književnost in se razglaša za wikiholika. Bil je Fulbrightov in Humboldtov štipendist v ZDA in Nemčiji. Njegova *Nova pisarija* (2016) uči strokovnega pisanja na spletu.

Prof. Dr. Miran Hladnik is a faculty member in the Department of Slovene (Faculty of Arts, University of Ljubljana), specializing in Slovene literary history. He has published books about the narrative form known as povest 'story', about popular literature, the historical novel and the Slovene rural story. He maintains a number of internet pages focusing on Slovene literature, manages the discussion forum Slovlit, and is a self-proclaimed wikiholic. He has been a Fulbright and Humboldt fellow. His *Nova pisarija* (2016) is about doing literary scholarship on the web.

.....
miran.hladnik@gmail.com

Mag. Mitja Jermol je vodja UNESCO katedre o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje ter vodja Centra za prenos znanj iz informacijskih tehnologij na Institutu Jožef Stefan. Center vodi in upravlja s svetovno uspešnim spletnim portalom za odprta

znanstvena video predavanja <http://videlectures.net>. Raziskovalno se ukvarja z aplikacijami umetne inteligence na področja poslovne inteligence, personalizacije učenja, pametnih mest in tovarn prihodnosti. Aktivno sodeluje v več kot 20 evropskih raziskovalnih projektih. Skupaj s predstavniki izobraževalnih inštitucij je v Sloveniji vzpostavil nacionalno iniciativo za odprto izobraževanje Opening Up Slovenia.

Mag. Mitja Jermol holds the UNESCO Chair on Open Technologies for Open Educational Resources and Open Education and is head of the Centre for Knowledge Transfer at the Jožef Stefan Institute in Slovenia. The center has set up and is managing one of the world's top open science video portals (<http://videlectures.net>). In addition to e-learning, his research includes artificial intelligence in the context of business intelligence, personalized learning, and smart cities and factories of the future. He has been active in more than twenty European projects. Together with his team he has initiated a nationwide initiative on open education called Opening Up Slovenia.

.....
mitja.jermol@ijs.si
.....

Petra Jordan je doktorska študentka slovenistike na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in pripravlja disertacijo na temo *Književnost na zaslonu: Spremembe v slovenskem literarnem sistemu* (pri Miranu Hladniku in Urški Perenič). Dela kot samozaposlena lektorica in je tajnica Slavističnega društva Slovenije (od 2010).

Petra Jordan is a Ph. D. student in Slovenian studies at the Faculty of Arts, University of Ljubljana (under the supervision of Miran Hladnik and Urška Perenič). Her dissertation topic is *Književnost na zaslonu: Spremembe v slovenskem literarnem sistemu*. She is a self-employed copy-editor and secretary of the Slavic Society of Slovenia since 2010.

.....
jordan.petra@gmail.com
.....

Izr. prof. dr. Igor Ignac Koršič je profesor zgodovine in teorije filma na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo na Univerzi v Ljubljani. Doštudiral je na Univerzi v Stockholmu. Redno gostuje na tujih filmskih šolah in univerzah, najpogosteje v Skandinaviji. Raziskovalno se osredotoča predvsem na problem teoretičnega premisleka ustvarjalnih praks. V ta namen je za mednarodno organizacijo filmskih šol organiziral serijo posvetov na temo teorija za prakso pod naslovom Kalos K'agathos. Na temo teorija za prakso je na Danskem objavil zbornik s simpozija o kadriranju *Framing* in pri nas knjižico *Televizija in kakovost, kako ju razvijati* (2011). Aktiven je tudi na področju filmanja.

Assoc. Professor Dr. Igor Ignac Koršič is a chair of the Department of History and Theory of Film and Television at the Academy of Theatre, Radio, Film and Television, University of Ljubljana. He completed his studies at the University of Stockholm. He regularly lectures at film schools outside Slovenia, most frequently in Scandinavia. His research focuses mainly on the relationship of theory to creative practices. He has organized a series of conferences, Kalos K'agathos, on this subject for the international organization of film schools (CILECT). He published a symposium anthology entitled *Framing* on theory for creative practice and *Televizija in kakovost, kako ju razvijati* (2011). He is also active in filmmaking.

.....
korsicigor@gmail.com
.....

Prof. dr. Andrej Košir je profesor na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in predstojnik Laboratorija za uporabniku prilagojeno komunikacijo in ambientno inteligenco. Njegovo raziskovalno delo med drugim sega na področje modeliranja uporabnikov in personalizacije, socialno inteligentnih umetnih sistemov, ki se zavedajo konteksta, in optimizacije komunikacijskih sistemov. Je sourednik publikacije z naslovom *Emotions and Personality in Personalized Systems* založbe Springer.

Prof. Dr. Andrej Košir is a professor at the Faculty of Electrical Engineering, University of Ljubljana, and a head of User-adapted Communications and Ambient Intelligence Lab. His broad research interests include user modeling and personalization, socially intelligent and contextually aware artificial systems, and optimization in communication systems. Currently he is co-editing an international publication entitled *Emotions and Personality in Personalized Systems*, to be published by Springer.

.....
andrej.kosir@lucami.fe.uni-lj.si

Prof. dr. Andrej Leben je profesor za slovensko književnost in kulturne vede na Inštitutu za slavistiko Univerze v Gradcu. Njegova raziskovalna težišča so slovenska literatura 20. in 21. stoletja, avtobiografija, medkulturni transfer in literatura slovenske manjšine v Avstriji. Je vodja projekta Dvojezična literarna praksa na Koroškem po ukinitvi literarne revije *mladje* (1991) in njen položaj v nadregionalnem interakcijskem literarnem prostoru, ki ga financira Avstrijski znanstveni sklad FWF.

Prof. Dr. Andrej Leben is a professor at the Department of Slavonic Studies at the Karl-Franzens-University of Graz. His research focus is on twentieth- and twenty-first century Slovenian literature, autobiographical writing, and cultural transfer, as well as on the literature of the Slovene minority in Austria. He is head of the project Bilingual Literary Practice in Carinthia after the Discontinuation of *mladje* (1991) and its Position in the Supra-regional Sphere of Interaction, financed by the Austrian Science Fund (FWF).

.....
andreas.leben@uni-graz.at

Izr. prof. dr. Vanesa Matajc je zaposlena na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Univerze v Ljubljani, kjer poučuje literarno teorijo, zgodovino romana in sodobni svetovni roman. Je ena izmed dveh urednic meddisciplinarne humanistične revije *Ars & Humanitas*, ki izhaja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, in članica uredniškega odbora slovenske revije *Primerjalna književnost*, bila je predsednica Slovenskega društva za primerjalno književnost (2006-2010).

Assoc. Prof. Dr. Vanesa Matajc is a professor at the Department of Comparative Literature and Literary Theory, University of Ljubljana, where she teaches literary theory, history of the novel, and the novel in contemporary world literature. She co-edits the interdisciplinary humanities journal *Ars & Humanitas*, published by the Faculty of Arts, University of Ljubljana, and is member of the editorial board of the Slovenian journal *Primerjalna književnost*. She is past president of the Slovenian Comparative Literature Association (2006–2010).

.....
vanesa.matajc@guest.arnes.si

Dr. Matija Ogrin je raziskovalec na ZRC SAZU, Ljubljana, in se posveča zlasti neobjavljenim rokopisom baročne in razsvetljenske dobe v slovenščini. To raziskovalno težišče dopolnjuje z metodami digitalne humanistike za analize in objave besedil starejšega slovenskega slovstva v elektronskih znanstvenokritičnih izdajah in zbirkah rokopisnega gradiva.

Dr. Matija Ogrin is a researcher of early modern Slovenian literature at Research Center of Slovenian Academy of Sciences and Arts, Ljubljana, Slovenia. His special areas of interest include Slovenian manuscripts from Baroque and Enlightenment periods that have remained unpublished even today. He combines research in this area with the Digital Humanities methods for analysis and publication of old texts in digital scholarly editions and digital manuscript corpora.

.....
matija.ogrin@zrc-sazu.si
.....

Izr. prof. dr. Urška Perenič je študirala slovenščino in nemščino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Doktorirala je na področju literarnih ved. Je specialistka za empirično literarno vedo (ELZ); s tega področja je objavila več razprav v domačih in tujih revijah, znanstveno monografijo in visokošolski učbenik. Ima izkušnje s sodelovanjem v domačih in tujih raziskovalnih projektih ter z udeležbo in predavanji na domačih in tujih simpozijih in akademskih inštitucijah (Dunaj, Praga, Zagreb, Galway idr.). Je tehnična urednica osrednjega slovenskega znanstvenega časopisa za jezik in literarne vede (*Slavistična revija*), članica Slavističnega društva Slovenije, ameriškega združenja Society for Slovene Studies, mednarodnega združenja za empirično literarno znanost IGEL in Slovenskega društva za primerjalno književnost. Bila je gostujoča profesorica za slovenščino na Univerzi na Dunaju. Je vodja mednarodne znanstvene konference Medialnost in literatura pri Slovenskem društvu za primerjalno književnost, ki prvič poteka v v soorganizaciji s Slavističnim društvom Slovenije in Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani.

Assoc. Prof. Dr. Urška Perenič studied German and Slovene at the Faculty of Arts, University of Ljubljana, and did her Ph.D. in literary studies. She is a specialist in empirical literary studies, as evidenced by numerous articles in Slovene and international journals, a scholarly monograph, and an university textbook. She has experience participating in Slovene and international research projects, participating in Slovene and international symposia and delivering lectures at Slovene and foreign academic institutions (i.e., Vienna, Prague, Zagreb, Galway). She has been a guest professor of Slovene language and literature at the University of Vienna. She is the technical editor of the leading Slovene scholarly journal for linguistic and literary studies (*Slavistična revija*), a member of the Slavic Society of Slovenia, the American organization, Society for Slovene Studies, a member of International Society for the Empirical Study of Literature (IGEL), and Slovene Comparative Literature Association. She is organizer of the Slovene Comparative Literature Association's international scholarly conference on Mediality and Literature, which will be jointly hosted with the Slavic Society of Slovenia and the Faculty of Arts, University of Ljubljana.

.....
urska.perenic@gmail.com
.....

Izr. prof. dr. Mateja Pezdirc Bartol je profesorica za slovensko književnost na Oddelku za slovenistiko (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani). Pedagoško in raziskovalno se ukvarja s slovensko dramatiko, zgodovino drame in gledališča, teorijo drame, mladinsko književnostjo

ter procesi branja in razumevanja literarnih besedil. Je avtorica več člankov in monografije *Najdeni pomeni: Empirične raziskave recepcije literarnega dela* (2010) ter urednica zbornikov *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji* (2008), *Telo v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi* (2009) in *Slovenska dramatika* (2012).

Assoc. Prof. Dr. Mateja Pezdirc Bartol is a professor at the Department of Slovene at the University of Ljubljana's Faculty of Arts. Her teaching and research address Slovene plays, the history of plays and the theater, drama theory, children's literature, and the processes of reading and understanding literary texts. She has authored many articles and the monograph *Najdeni pomeni: Empirične raziskave recepcije literarnega dela* (2010); she edited the volumes *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji* (2008), *Telo v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi* (2009), and *Slovenska dramatika* (2012).

.....
mateja.pezdirc-bartol@guest.arnes.si

Indre Pileckyte je v Vilni zaključila prvostopenjski študij psihologije in zaključuje študij kognitivne znanosti na Dunaju. Trenutno je zaposlena kot raziskovalka v Laboratoriju za kognitivno nevroznanost Nevrološke klinike Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani in v Laboratoriju za kognitivno nevroznanost na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Njen interes je osredinjen okrog metodoloških vprašanj in analize podatkov.

Indre Pileckyte received her bachelor's degree in psychology at Vilnius University. At the moment, she is finishing a degree in cognitive science at the University of Vienna. She is a researcher currently working at the Cognitive Neuroscience Lab at Neurology Department, UKCL, and the Mind and Brain Lab at the Department of Psychology, University of Ljubljana. Her primary interests are cognitive neuroscience methodology and data analysis.

.....
indre.pileckyte@gmail.com

Prof. dr. Timothy Pogačar je urednik ameriške slovenistične revije *Slovene Studies*. Prevaja iz slovenščine v angleščino. Njegova glavna področja zanimanja so prevodoslovje ter slovenska in ruska literarna zgodovina.

Prof. Dr. Timothy Pogačar is an editor of *Slovene Studies: Journal of the Society for Slovene Studies*. He translates from Slovene to English. His research interests are translation studies and Slovene and Russian literary history.

.....
pogacar@bgsu.edu

Izr. prof. dr. Grega Repovš je zaposlen na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ustanovil je Laboratorij za kognitivno nevroznanost. Posveča se razvoju metod za določanje funkcijske konektivnosti v funkcijskih magnetnoresonančnih posnetkih možganov, s katerimi raziskuje kognitivne procese, kot so delovni spomin in izvršilne sposobnosti, in sicer pri zdravih posameznikih in bolnikih. Aktivno sodeluje z laboratoriji na Univerzi Washington v Saint Louisu in Univerzi Yale v ZDA. Souredil je posebno številko revije *Neuroscience* na temo kognitivna nevroznanost delovnega spomina, ki je bila med najbolj citiranimi številkami

v zgodovini revije. Sodeloval je v programskih in organizacijskih odborih več mednarodnih nevroznanstvenih konferenc. Je ustanovni član in bivši predsednik slovenskega društva za nevroznanost SiNAPSA. Trenutno predseduje Komisiji za etiko na Filozofski fakulteti. Imenovan je bil za člana nevroznanstvenega odbora FENS-KAVLI za obdobje 2014–2018.

Assoc. Prof. Dr. Grega Repovš is a professor at the Department of Psychology, University of Ljubljana. He established and heads the Mind & Brain Laboratory at the Department of Psychology. He has been active in the field of cognitive neuroscience and has focused on developing functional connectivity methods for fMRI and its use in the study of working memory and executive function in healthy and ailing individuals. He collaborates on a number of ongoing research projects at laboratories at Washington University in Saint Louis and Yale University. He has co-edited a special issue of *Neuroscience* on the cognitive neuroscience of working memory. It is among the most frequently cited issues in the journal's history. He served as programme committee chair and symposium organiser for a number of international neuroscience conferences. He is a founding member and past president (2008–2012) of SiNAPSA, the Slovenian Neuroscience Society. He currently chairs the Committee for Research Ethics at the Faculty of Arts, University of Ljubljana. He was named a scholar of the neuroscience section of FENS-KAVLI for 2014–18.

.....
grega.repovs@mac.com
.....

Zasl. prof. dr. Helmut Schanze (1939) je študiral nemško filologijo, filozofijo, novejšo zgodovino in politične vede v Frankfurtu ob Majni. Promoviral je leta 1965 in bil do 1971 asistent na Tehnični visoki šoli na Univerzi v Aachnu, habilitiral se je leta 1971 in bil 1972 profesor za novejšo nemško književnost na isti fakulteti. Leta 1987 se je zaposlil na Univerzi v Siegnu, kjer mu je bil leta 2004 podeljen naziv zaslužnega profesorja. 1985/86 je bil sopobudnik ustanovitve raziskovalnega centra 240 »Bildschirmmedien« [Zaslonski mediji] in njegov predstavnik od 1991 do 2001, nato pa je bil do 2005 član upravnega odbora pri projektu »Medienumbrüche« [Medijski preobrati]. Je avtor številnih objav o romantiki (mdr. *Romantik und Aufklärung* 1965/1973, *Romantik-Handbuch* 1994/2003, *Literarische Romantik* 2007), o Goetheju (mdr. *Goethes Dramatik* 1989, *Faust-Konstellationen* 1999, *Goethe-Musik* 2009), dramatik in gledališču (mdr. *Theater und Drama im Bürgerlichen Realismus* 1973) in knjig s področja literarne zgodovine od 18. do 20. stoletja, retorike, kulturnih, medijskih študij in medijske zgodovine: *Medienkunde für Literaturwissenschaftler* (1974), *Das Fernsehen und die Künste: Geschichte des deutschen Fernsehens*, Zv. II (skupaj z B. Zimmermannom, 1994), *Europäische Kinokunst im Zeitalter des Fernsehens* (skupaj z V. Roloffom in D. Scheunemannom, 1998), *Interaktive Medien und ihre Nutzer 4 zv.* (skupaj z M. Kammerjem, 1998–2002), *Medienwertung* (skupaj s S. Bolik, 2001), *Handbuch der Mediengeschichte* (2001), *Metzler Lexikon Medientheorie – Medienwissenschaft*, (2002), *Die Idee des Radios: Konstruktion und Wirklichkeit* (skupaj z E. Lerschom, 2004), *Theorien der Neuen Medien* (skupaj z G. Ruschem in G. Schweringom, 2007), *Grundkurs Medienwissenschaft* (skupaj z G. Schweringom in H. Groscurthom, 2009).

Distinguished Prof. Dr. Helmut Schanze (1939) studied German philology, philosophy, modern history, and political science in Frankfurt am Main. He received his degree in 1965 and was an assistant professor in the School of Technology, University of Aachen, until 1971. In 1972, he became a professor of modern German literature at the same institution. In 1987,

he moved to the University of Siegen, where he received the title of distinguished professor in 2004. In 1985–86, he helped found the research center 240 »Bildschirmmedien« and directed it from 1991 to 2001. He was a member of the »Medienumbrüche« project's steering committee from 2001 to 2005. He is the author of numerous publications on Romanticism, including: *Romantik und Aufklärung* (1965, 1973), *Romantik-Handbuch* (1994, 2003), and *Literarische Romantik 2007*; on Goethe, including *Goethes Dramatik* (1989), *Faust-Konstellationen* (1999), and *Goethe-Musik* (2009); drama and theater, including *Theater und Drama im Bürgerlichen Realismus* (1973); and books on eighteenth- to twentieth-century literary history, rhetoric, cultural and media studies, and media history: *Medienkunde für Literaturwissenschaftler* (1974), *Das Fernsehen und die Künste: Geschichte des deutschen Fernsehens*, two volumes (with B. Zimmermann 1994), *Europäische Kinokunst im Zeitalter des Fernsehens* (with V. Roloff and D. Scheunemann 1998), *Interaktive Medien und ihre Nutzer*, four volumes (with M. Kammer 1998–2002), *Medienwertung* (with S. Bolik 2001), *Handbuch der Mediengeschichte* (2001), *Metzler Lexikon Medientheorie – Medienwissenschaft*, (2002), *Die Idee des Radios: Konstruktion und Wirklichkeit* (with E. Lersch 2004), *Theorien der Neuen Medien* (with G. Rusch and G. Schwering 2007), *Grundkurs Medienwissenschaft* (with G. Schwering and H. Groscurth 2009).

.....
schanze@fk615.uni-siegen.de

Prof. Dr. Peter Scherber je študiral slavistiko in sociologijo v Frankfurtu ob Majni. Tam je tudi promoviral, habilitiral pa se je na Univerzi v Göttingenu. Zaposlen je bil na Univerzi v Göttingenu in na Univerzi na Dunaju. Dodatno se je izobrazil za dokumentalista. Med letoma 1983 in 2003 je bil vodja skupine za Obdelavo nenumeričnih podatkov in informacijski menedžment pri Družbi za znanstveno obdelavo podatkov v Göttingenu. Živi in dela na Dunaju.

Professor Dr. Peter Scherber studied Slavic languages and sociology in Frankfurt am Main, where he received a university position. He completed his degree at the University of Göttingen and was on the faculty there and at the University of Vienna. He received additional education as a documentalist. Between 1983 and 2003 he lead a group for Analysis of Non-numerical Data and Information Management, part of the Society for Scientific Data Analysis in Göttingen. He lives and works in Vienna.

.....
pscherber@mac.com

Dominik Srienc je študiral nemško filologijo in slavistiko na Univerzi na Dunaju. Njegov raziskovalni interes gre sodobni nemški literaturi, procesom pisanja, sodobni slovenski literaturi. Bil je avstrijski lektor za nemščino v Kirgiziji, Tadžikistanu in Armeniji, po vrnitvi na Dunaj pa se je zaposlil kot sodelavec Literarnega arhiva Avstrijske nacionalne knjižnice. Je raziskovalec pri projektu Dvojezična literarna praksa na Koroškem po ukinitvi literarne revije *mladje* (1991) in sodelavec Musilovega inštituta za raziskovanje literature na celovški univerzi. Med drugim tudi prevaja.

Dominik Srienc holds Master's degrees in German studies and Slavic studies (University of Vienna). He has focused his research on contemporary German literature, the writing process, and contemporary Slovene literature. He has been a guest lecturer with the Austrian Agency

for International Mobility and Cooperation in Education, Science and Research in Kyrgyzstan, Tajikistan, and Armenia. His most recent academic post was as an assistant at The Literary Archives of the Austrian National Library. He is currently a research assistant at the FWF-Project, Bilingual Literary Practice in Carinthia after the Discontinuation of *mladje* (1991) at the Karl-Franzens-University Graz and a fellow at the Robert Musil-Institut für Literaturforschung/Kärntner Literaturarchiv in Klagenfurt. He is a translator as well.

.....
dominik.srienc@uni-graz.at
.....

Izr. prof. dr. Janez Strehovec je direktor Inštituta za nove medije in e-literaturo v Ljubljani. Je avtor sedmih monografij s področja kulturnih študij, e-literatue in estetike, objavljenih v Sloveniji. Številni njegovi angleški eseji so vključeni kot poglavja v tuje znanstvene knjige in objavljeni v znanstvenih revijah (npr. *Digital Creativity*, *CLC Web*, *CTheory*, *Journal of Popular Culture*, *Afterimage*, *Cybertext Yearbook*, *Electronic Book Review*, *Technoetic Arts*, *Indo-Pacific Journal of Phenomenology*).

Assoc. Prof. Dr. Janez Strehovec is a director of the Institute of New Media Art and Electronic Literature, Ljubljana. He is the author of seven scientific monographs in the fields of cultural studies, digital literature, and aesthetics, published in Slovenia. His English-language essays form book chapters in several reference works and are published in scientific journals (e.g., *Digital Creativity*, *CLC Web*, *CTheory*, *Journal of Popular Culture*, *Afterimage*, *Cybertext Yearbook*, *Electronic Book Review*, *Technoetic Arts*, *Indo-Pacific Journal of Phenomenology*).

.....
janez.strehovec@guest.arnes.si
.....

Izr. prof. dr. Tomaž Toporišič je dramaturg in teoretik, profesor za področje dramaturgije in scenske umetnosti na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani. Je avtor več razprav in znanstvenih monografij. Njegova primarna področja raziskovanja so semiotika kulture, kulturne študije, teorija sodobnih uprizoritvenih praks in literature, predvsem interakcije med obema področjema.

Assoc. Prof. Dr. Tomaž Toporišič is a dramaturge and theoretician, professor of dramaturgy and performing arts, and the author of numerous papers and several monographs. His primary research interests are the semiotics of culture, culture studies, theory of contemporary performance arts and literature, especially the interaction between the two areas.

.....
tomaz.toporisc@guest.arnes.si
.....

Prof. dr. Željko Uvanović je zaposlen na Oddelku za nemški jezik in literaturo na Univerzi v Osijeku. Diplomiral je iz nemščine in angleščine, njegova raziskovalna težišča pa so nemška, angleška in hrvaška literatura, primerjalna književnost, adaptacijske študije, gledališke in filmske študije in pragmalingvistika. Sodeloval je v več raziskovalnih projektih, trenutno pa sodeluje v enoletnem projektu Transkulturalno/Transmedialno: Britanske/ameriške, nemške in hrvaške filmske adaptacije literature med letoma 1990 in 2015.

Prof. Dr. Željko Uvanović is a professor at the Department of German Language and Literature at the Faculty of Humanities and Social Sciences, J. J. Strossmayer University of Osijek. He graduated in English and German studies. His research interests are German, English, and Croatian literatures, comparative literature, adaptation studies, theater and film studies, and pragmalinguistics. He has participated in numerous research projects. Currently he is working on internal, one-year project, Transcultural/Transmedial: British/American, German, and Croatian film adaptations of literature in the period 1990–2015.

.....
uvanovic@gmail.com
.....

